

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

A.G. van der Wal
telefoon 038 499 76 96
AG.vd.Wal@overijssel.nl
Zaaknummer 5407385

Stichting Faunabeheereenheid Overijssel
De heer H.G. van Koot
Postbus 645
7400 AP DEVENTER

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
27.08.2019	2019/0196010			

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming; beheer ree

Geachte heer Van Koot,

De Faunabeheereenheid Overijssel heeft een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming artikel 3.17 – onderdeel soorten (verder Wnb) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 6 juni 2019¹ ontvangen. De aanvraag is op basis van het Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024. De aanvraag betreft:

- Reegeiten, geitkalveren en bokkalveren te willen schieten met het geweer van 1 januari tot 1 april, voor de duur van het Faunabeheerplan;
- Reebokken en bokkalveren te willen schieten met het geweer van 1 april tot 1 oktober, voor de duur van het Faunabeheerplan;
- Het jaarrond schieten van zieke of gebrekkige reeën;
- Het gebruik van het geweer voor bovenstaande handelingen van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang.

De ontheffing wordt aangevraagd vanwege twee in het geding zijnde belangen:

- in het belang van de openbare veiligheid, waaronder begrepen de verkeersveiligheid;²
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;³

De ontheffing wordt aangevraagd voor het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Overijssel voor de duur van het Faunabeheerplan, dat is van 1 september 2019 tot 1 september 2024.

Op 12 juli 2019 hebben wij de concept-versie van deze ontheffing via de email ter beoordeling aan de FBE voorgelegd. Wij hebben daarop geen opmerkingen gekregen.⁴

In deze brief geven wij onze beslissing weer.

¹ EDO-kenmerk 2019/0183351

² Art. 3.17 eerste lid onder c1. in samenwerking met art. 3.17 eerste lid onder b3.

³ Art. 3.17 eerste lid onder c3.

⁴ EDO-kenmerk: 2019/0252589

Besluit

Wij verlenen de Stichting Faunabeheereenheid Overijssel (FBE) een ontheffing⁵ voor het schieten van reeën, met behulp van het geweer, in het belang van de openbare veiligheid (verkeersveiligheid), en het belang om onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren te voorkomen en bestrijden.

We verlenen ontheffing in alle WBE's van Overijssel, op basis van de Reewildbeheerplannen.⁶

De ontheffing kan gebruikt worden vanaf een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang. Wij geven ook ontheffing om het geweer te gebruiken op gronden niet zijnde een jachtveld.⁷

De ontheffing geldt voor de periode vanaf 1 september 2019 tot het einde van de duur van het Faunabeheerplan, dat is tot 1 september 2024.⁸

De motivering voor ons besluit is in bijlage 1 (overwegingen) weergegeven.

Voorschriften

Wij verbinden aan deze vergunning de volgende voorschriften:

1. Stichting Faunabeheereenheid Overijssel (FBE) is als ontheffinghouder verantwoordelijk voor het gebruik van de ontheffing en de naleving van de voorschriften waaronder zij is verleend. De verantwoordelijkheid van de FBE laat onverlet dat de ontheffinggebruiker strafrechtelijk kan worden vervolgd bij overtreding van deze ontheffing.
2. De FBE machtigt schriftelijk, via de WBE, de Jachthouder (Als bedoeld in art 3.23 lid 1, of op basis van een faunabeheercontract van Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten of Landschap Overijssel) tot gebruik van de ontheffing. De WBE handelt in deze op gezag van de FBE.
3. De WBE kan schriftelijk de gemachtigde jachthouder toestemming geven zijn machtiging door te machtigen aan jachtaktehouders, deze handelen dan op gezag van de gemachtigde jachthouder
4. De machtiging vermeldt het maximum aantal reeën naar soort en geslacht dat mag worden gedood binnen het werkgebied van de WBE (dit geschiedt op basis van het Reewildbeheerplan en het Reewildwerkplan⁹). De machtiging is voor de toezichthouder zichtbaar in FRS.
5. De feitelijke gebruiker van de machtiging is verplicht een kopie van de machtiging van de WBE, de eventuele toestemming van de gemachtigde en een gewaarmerkte kopie van het besluit met de voorschriften van de ontheffing (digitaal) bij zich te hebben.
6. De verdeling van het toegestane afschot per WBE geschiedt door de FBE op basis van het ingediende Reewildwerkplan en Reewildbeheerplan. Met als uitgangspunt de draagkrachtberekening en een knelpuntenanalyse verkeersveiligheid. De afschot toewijzing vindt plaats op jachtveldniveau / reewildjachtveldniveau. Hiervoor worden in ieder geval de volgende afschot criteria gebruikt:
 - Er moet een aannemelijk verband bestaan tussen de aanwezigheid van reewild in het jachtveld en het voorkomen van een meer dan incidenteel aantal aanrijdingen;
 - Het jachtveld moet beschikken over minimaal 5 hectare permanente dekking wat een geschikt habitat vormt voor een reewildpopulatie, of grenzend hieraan;
 - Bij het ontbreken van minimaal 5 hectare permanente dekking, is het ook toegestaan als het veld beschikt over minimaal 1000 meter landschapselement als dit een geschikt habitat vormt voor een reewildpopulatie.
 - Bovenstaande dekkingseisen zijn niet van toepassing als het gaat om afschot in de directe nabijheid van een knelpunt, waar meer dan incidenteel aanrijdingen met reewild plaats vindt.

⁵ Op basis van art. 3.17, eerste lid Wnb

⁶ Zie Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 paragraaf 8.1.9 (blz. 127 e.v.)

⁷ Op grond van artikel 3.26 derde lid Wnb jo. artikel 3.26 eerste lid sub b Wnb

⁸ Zie Provinciaal Blad nr. 1956, 18 maart 2019: Goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Overijssel van Gedeputeerde Staten van Overijssel van 12 maart 2019

⁹ Zie Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 paragraaf 8.1.9 (blz. 127 e.v.)

7. De Reewildbeheerplannen (opgesteld voor de looptijd van het faunabeheerplan) worden door de Faunabeheereenheid aan Gedeputeerde Staten voorgelegd ter vaststelling.
8. De Reewildwerkplannen van alle WBE's worden door de Faunabeheereenheid ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten voorgelegd. Op basis van deze werkplannen verleent Gedeputeerde Staten aan de Faunabeheereenheid toestemming om de ontheffingen door te schrijven aan de WBE's.
9. Van deze ontheffing mag uitsluitend gebruik worden gemaakt vanaf een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang.
10. Bij bijzondere weersomstandigheden kunnen Gedeputeerde Staten ingevolge artikel 3.22 vierde lid Wnb besluiten om de jacht en/of schadebestrijding op te schorten.

Registratie en rapportage

11. De FBE beheert een digitaal register (Faunaregistratiesysteem (FRS)) waarin per WBE de gemachtigde jachthouders zijn vermeld. Alleen de jachtaktehouders die vermeld zijn in dit register mogen van deze ontheffing gebruik maken. Dit digitaal register is ten allen tijde door medewerkers van de provincie Overijssel in te zien.
12. De FBE moet ervoor zorgen dat de wildbeheereenheden alle doorgeschreven ontheffingen in het Faunaregistratiesysteem (FRS) registreren.
13. De FBE dient jaarlijks uiterlijk **1 november** de Reewildwerkplannen aan Gedeputeerde Staten aan te leveren, en opgave te doen (provincie Overijssel t.a.v. het team PD-vergunningen) van hetgeen dat beheerjaar met behulp van deze ontheffing is opgespoord, bemachtigd en gedood (aantal, locaties en data), en voorstel voor het afschot van het aankomende beheerjaar.
14. De FBE dient ervoor te zorgen dat de gebruiker binnen 24 uur het gebruik van de ontheffing in FRS rapporteert.
15. Het afschot wordt binnen 24 uur na afschot gemeld in het Faunaregistratiesysteem. Hierbij dienen naast de overige gegevens de volledige personalia, zijn/haar e-mailadres alsmede het telefoonnummer van de schutter vermeld te worden.

Overig

16. - Reebokken en bokkalveren mogen van 1 april tot 1 oktober geschoten worden.
- Reegeiten, geitkalveren en bokkalveren mogen van 1 januari tot 1 april geschoten worden.
17. Buiten de onder punt 16 genoemde periodes en/of buiten de verleende machtigingen, mogen jaarrond reeën worden afgeschoten ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige reeën. Gedode zieke of gebrekkige reeën moeten binnen 12 uur telefonisch gemeld worden bij de toezichthouder van de Provincie Overijssel (dhr. H.L. van Gerrevink - tel. 06 - 22 69 42 43) (bij geen gehoor kun u bellen naar: Overijssel Loket - tel. 038 499 88 99), en moet het afschot in FRS worden afgemeld. Dit onder dezelfde voorwaarden als in voorschrift 15 is opgenomen. Tevens moeten bij deze melding drie foto's worden ge-upload met duidelijk zichtbaar de kop van het ree, het gebrek of verwonding en het dichtgedrukte wildmerk aan het ree. Deze geschoten reeën mogen niet voor consumptie worden gebruikt of aangeboden aan derden.
18. Elke geschoten Ree moet voorzien zijn van een uniek genummerd wildmerk. Elk geschoten Ree moet minimaal 24 uur na afmelden in het Faunaregistratiesysteem beschikbaar blijven voor toezicht.
19. De FBE moet ervoor zorgen dat de jaarlijkse telling van reeën geschiedt overeenkomstig het "Telprotocol reeën Overijssel" zoals opgenomen als bijlage 12 in het Faunabeheerplan Overijssel.

20. Deze ontheffing kan op grond van de criteria genoemd in artikel 5.4 van de Wnb worden ingetrokken of gewijzigd.
21. Er wordt ontheffing verleend van het verbod op het gebruik van het geweer in jachtvelden kleiner dan 40 hectare zoals bedoeld in artikel 3.12 van het Besluit Natuurbescherming.
22. Het gebruik van deze ontheffing is niet is toegestaan op zon- en feestdagen.¹⁰

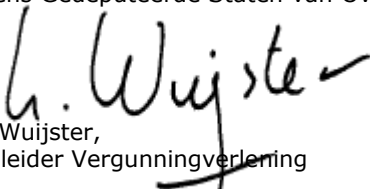
Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag geen leges verschuldigd.

Tot slot

Heeft u nog vragen naar aanleiding van deze beslissing, dan kunt u bellen met de heer A. van der Wal op telefoonnummer 038 499 7696.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1

Overwegingen bij het besluit

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Stichting Faunabescherming,
- de Koninklijke Jagersvereniging,
- de Nederlandse Organisatie Voor Jacht en Grondbeheer,
- Vereniging Het Reewild,
- BIJ12, Unit Faunafonds, t.a.v. de secretaris ,
- de politie 'Eenheid Oost-Nederland'.

¹⁰ Op 14 augustus 2019 hebben wij van het bestuur van de Faunabeheereenheid Overijssel het verzoek gekregen dit voorschrift op te nemen. (EDO-kenmerk: 2019/0263829)

Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u binnen zes weken na de datum van verzending van dit besluit bezwaar maken bij Gedeputeerde Staten van Overijssel. Hoe u dat moet doen kunt u hieronder lezen.

Hoe kunt u een bezwaar indienen?

Binnen zes weken, ingaand op de dag na de datum van verzending van dit besluit, kan een belanghebbende een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, postbus 10078, 8000 GB Zwolle (telefoon 038 – 499 93 05).

U kunt het bezwaarschrift ook per elektronisch formulier verzenden. Dit formulier kunt u vinden op www.Overijssel.nl/loket/bezwaar-klacht. Indienen per fax is ook mogelijk. Het faxnummer van het Team Juridische Zaken is: 038 - 425 48 02.

Verplichte onderdelen van een bezwaarschrift

Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en bevat in ieder geval:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. machtiging als u namens een belanghebbende bezwaar indient;
- c. de dagtekening;
- d. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- e. de gronden van het bezwaar.

Voor de behandeling van een bezwaarschrift bij de provincie Overijssel is geen griffierecht verschuldigd. Voor inlichtingen over de bezwaarprocedure kunt u contact opnemen met de provinciaal medewerker die bij het besluit is vermeld.

Voorlopige voorziening vragen als snelle reactie nodig is

Indien spoed dat vereist is het mogelijk een voorlopige voorziening te vragen bij de Voorzieningenrechter van de Sector Bestuursrecht Rechtbank Overijssel (telefoon 088 361 55 55). In dat geval is griffierecht verschuldigd. Voorwaarde is dat u een bezwaarschrift heeft ingediend.

BIJLAGE 1 Overwegingen bij het besluit

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	7
A1	Aanvraag ontheffing	7
A1.1	Omschrijving handeling	7
A1.2	Doelstelling van de handeling	9
A1.3	Andere getroffen preventieve maatregelen	9
A1.4	Gegevens over (dreigende) schade	11
A1.5	Wettelijk belang van de handeling	12
A1.6	Verzoek tot ontheffing en motivatie	13
A1.7	Periode	21
A1.8	Onderliggende documenten	21
A1.9	Aanvullende gegevens	21
A2	Bevoegdheid	21
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	21
A3	Procedure	22
A3.1	Overeenstemming andere provincie	22
A3.2	Relevante overige besluiten	22
A4	Toetsingskader soorten	22
A4.1	Wettelijke regels	22
B	TOETSING	22
B1	Inhoudelijke beoordeling	22
B1.1	Uitgangspunten aanvraag	22
B1.2	Toetsing ontstaan (dreigende) schade	23
B1.3	Toetsing treffen van preventieve maatregelen	25
B1.4	Toetsing gunstige staat van instandhouding	27
B1.5	Toetsing Faunabeheerplan	28
B1.6	Toetsing gebruikte middelen en methoden	28
B1.7	Toetsing aan wettelijk belang	29
B1.8	Eindconclusie toetsing	30
B1.9	Zorgplicht blijft altijd gelden	30
C	Slotconclusie	30

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing

A1.1 Omschrijving handeling

De Faunabeheereenheid Overijssel heeft een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten (verder Wnb) bij ons ingediend. Specifiek betreft de aanvraag:

- Reegeiten, geitkalveren en bokkalveren schieten met het geweer van 1 januari tot 1 april, voor de duur van het Faunabeheerplan;
- Reebokken en bokkalveren te schieten met het geweer van 1 april tot 1 oktober, voor de duur van het Faunabeheerplan;
- Het jaarrond schieten van zieke of gebrekkige reeën;
- Het gebruik van het geweer van een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsondergang.

Er wordt ontheffing aangevraagd voor het doden van bovenstaande reeënsoorten met een geweer in het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Overijssel.

De ontheffing wordt aangevraagd vanwege twee in het geding zijnde belangen:

- in het belang van de openbare veiligheid, waaronder begrepen de verkeersveiligheid;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.

De ontheffing wordt aangevraagd voor de duur van het Faunabeheerplan, dat is tot 1 september 2024.

De uitvoering van de ontheffing vindt plaats op basis van twee plannen: het Reewildbeheerplan en het Reewildwerkplan.

Reewildbeheerplan

Het Faunabeheerplan (blz. 120) geeft aan dat er vier Reewildregio's in het leven geroepen zijn:

1. Noordwest Overijssel;
2. Stroomgebied IJssel, Reest & Vecht;
3. Centraal gebied Sallandse Heuvelrug;
4. Twente.

Deze regio's zijn geografische werkgebieden van aaneengesloten clusters van WBE's binnen de provincie Overijssel. Binnen deze regio's bevinden zich WBE-gebieden met vergelijkbare biotoopkenmerken en zij worden begrensd door natuurlijk dan wel infrastructurele barrières.

Op dit regioniveau worden Reewildbeheerplannen opgesteld waarin het beheer meer gebiedspecifiek gemaakt wordt door het concretiseren van de hoofdlijnen van het beleid. De Faunabeheereenheid in samenwerking met de binnen de reewildregio's gevestigde WBE's, zorgen voor het opstellen van vier Reewildbeheerplannen op regioniveau. Deze plannen worden opgesteld voor de looptijd van het faunabeheerplan en worden goedgekeurd door de provincie.

Onderdeel van deze reewildbeheerplannen zijn een knelpuntenanalyse (van de (potentieel) risicovolle verkeerssituaties) en een draagkrachtberekening op basis van de "verbeterde methode Van Haaften". Ook komt in de reewildbeheerplannen afschotcriteria te staan dat de basis is voor de jaarlijks op te stellen werkplannen. (zie Faunabeheerplan (blz. 126)).

Reewildwerkplannen

Op jaarbasis worden op WBE-niveau Reewildwerkplannen opgesteld, waarbij voor een jaar wordt geconcretiseerd hoe het Reewildbeheerplan wordt uitgevoerd. De provincie ontvangt jaarlijks een overzicht van deze werkplannen. De provincie zal de werkplannen vervolgens vaststellen.

Op basis van het goedgekeurde Reewildbeheerplan wordt jaarlijks een werkplan opgesteld door de WBE waarin ze verantwoording aflegt over het afgelopen jaar, en een voorstel doet voor het komend jaar. Dit voorstel is gebaseerd op een analyse van aantallen, afschot en aanrijdingen. Voor wbe's met een

aanrijdingspercentage van meer dan 8% dienen bij de analyse in ieder geval ook de terreinen van de terreinbeherende organisaties (TBO's) betrokken te zijn.

In het werkplan wordt per jachtveld aangegeven hoeveel reeën gedood moet worden om de belangen uit de ontheffing te bedienen. Dit is in hoofdzaak gericht op verkeersknelpunten waarbij het lineaire verband tussen populatiegrootte en verkeersaanrijdingen uitgangspunt is. Voor het jaarlijks bepalen van verkeersknelpunten worden de aanrijdingslocaties uit het Boa-registratiesysteem gebruikt. (zie Faunabeheerplan (blz. 126))

Tellingen

Naast het werkplan zal het resultaat van het uitgevoerde beheer en tellingen jaarlijks door de WBE aan de faunabeheereenheid worden gerapporteerd. Deze tellingen zullen plaatsvinden op basis van het "Telprotocol Reeën Overijssel". De faunabeheereenheid rapporteert jaarlijks aan de provincie. (zie Faunabeheerplan (blz. 127))

Wildmerken

Uit oogpunt van registratie, toezicht en handhaving, vermindering administratieve lastendruk maar in toenemende mate ook vanuit traceerbaarheid in kader van de voedselveiligheid, is het noodzakelijk dat mede gelet op de aantallen stuks reewild, deze worden voorzien van een uniek nummer.

Elke geschoten ree wordt derhalve van een uniek wildmerk voorzien. De faunabeheereenheid is verantwoordelijk voor de distributie van de wildmerken aan de WBE's. De unieke nummers staan vermeld op de machtiging voor het gebruik van de ontheffing die de jachthouder ontvangt. WBE-gebieden hebben de mogelijkheid om, na uiteindelijke goedkeuring door de provincie/FBE, in beperkte mate een aantal van de merken gedurende het seizoen opnieuw te verdelen.

Namelijk: de WBE's kunnen binnen hun eigen werkgebied tot maximaal 5% van de toegekende wildmerken schuiven met de merken zonder goedkeuring vooraf door de FBE en provincie. Het komt in de praktijk voor dat door werkzaamheden in het veld sommige jachthouders niet geheel kunnen voldoen aan hun verplichting. Door te kunnen schuiven kan het afschot op WBE-niveau dan mogelijk wel gerealiseerd worden.

Daarnaast heeft de WBE de mogelijkheid om eveneens tot maximaal 5% van de toegekende wildmerken te gebruiken als stimulering voor vroeg afschot in de toegestane periode zonder goedkeuring vooraf door de FBE en provincie.

De eventuele herverdeling op basis van beide bovenstaande mogelijkheden blijft uiteraard gebaseerd op de knelpuntenanalyse (locaties met relatief veel aanrijdingen) met controle door FBE en/of provincie achteraf.

Het gebruik van wildmerken is bedoeld voor de nacontrole of inderdaad al het afschot is gemeld. Juist omdat hierdoor elk stuk reewild uniek gemaakt wordt. Tevens is het een probaat hulpmiddel bij het traceren waar en wanneer een ree is geschoten.

Ecologie ree

In deze ontheffing wordt een onderscheid gemaakt in *reebokken*, *reegeiten* en *reekalveren*.

In het voorjaar en de zomer leven reeën vrijwel solitair in een eigen territorium. In de winter lopen ze vaak bij elkaar in groepen, de zogenaamde sprongen. Vanaf eind maart/begin april gaan reeën hun territorium afbakenen. Ze doen dat door geurvlaggen af te zetten tegen struiken en boompjes en op krabplaatsen. Het territorium van een volwassen reebok bedraagt 5 tot 30 ha afhankelijk van voedselaanbod en leefomgeving. Vooral de bokken verdedigen hun territorium agressief tegen andere bokken. Geiten zijn vaak toleranter. Deze zijn vaak in gezelschap van een kalf van het vorig jaar en uiteraard van de nieuwgeboren kalveren. Midden mei/begin juni, worden de kalveren geboren. Het kalf blijft een klein jaar bij de moeder en is na veertien maanden geslachtsrijp. De paartijd, ook wel bronsttijd genoemd, valt in juli en augustus.

In de winter zijn Reeën veel toleranter naar elkaar toe; er is dan minder volwaardig voedsel te vinden waardoor ze zuinig met hun energie moeten omspringen. Ze vormen dan sprongen op de meest voedselrijke plekken. In deze periode zijn reeën extra gevoelig voor verstoring en energieverlies, omdat ze 's winters moeten teren op hun vetreserves.¹¹

Door het territoriale gedrag van het ree worden de kalveren van het voorgaande jaar in het vroege

¹¹ Faunabeheerplan Overijssel 2014-2019 (blz 105)

voorjaar verstoten. Eerst de bokkalveren, welke verstoten worden door zowel geit als door territoriale bokken, en later de geitkalveren door de geit. De bokkalveren gaan zwerven op zoek naar een eigen territoria en de geitkalveren worden min of meer gedoogd in de territoria van de geit. Dit zwerven is met name de reden voor meer migratie in het voorjaar en de verhoogde kans op aanrijdingen.

A1.2 Doelstelling van de handeling

Volgens het 'Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024', op basis waarvan deze ontheffing aangevraagd wordt, is het doel van deze ontheffing drieledig:¹²

1. Geen afbreuk aan de staat van instandhouding van het ree.
2. Voorkomen van aanrijdingen (de verkeerveiligheid borgen): aanrijdingen maximaal 8 % van de populatie die blijkt uit de voorjaarsstelling.
3. Voorkomen onnodig lijden van dieren.

A1.3 Andere getroffen preventieve maatregelen

inleiding

Om te kunnen nadenken over preventie van aanrijdingen is het zaak meer te weten over de oorzaken. We kunnen daarbij onderscheid maken tussen de dierlijke, menselijke en de omgevingsaspecten (voor een review zie Groot Bruinderink et al. 2010).¹³

Dierlijke aspecten

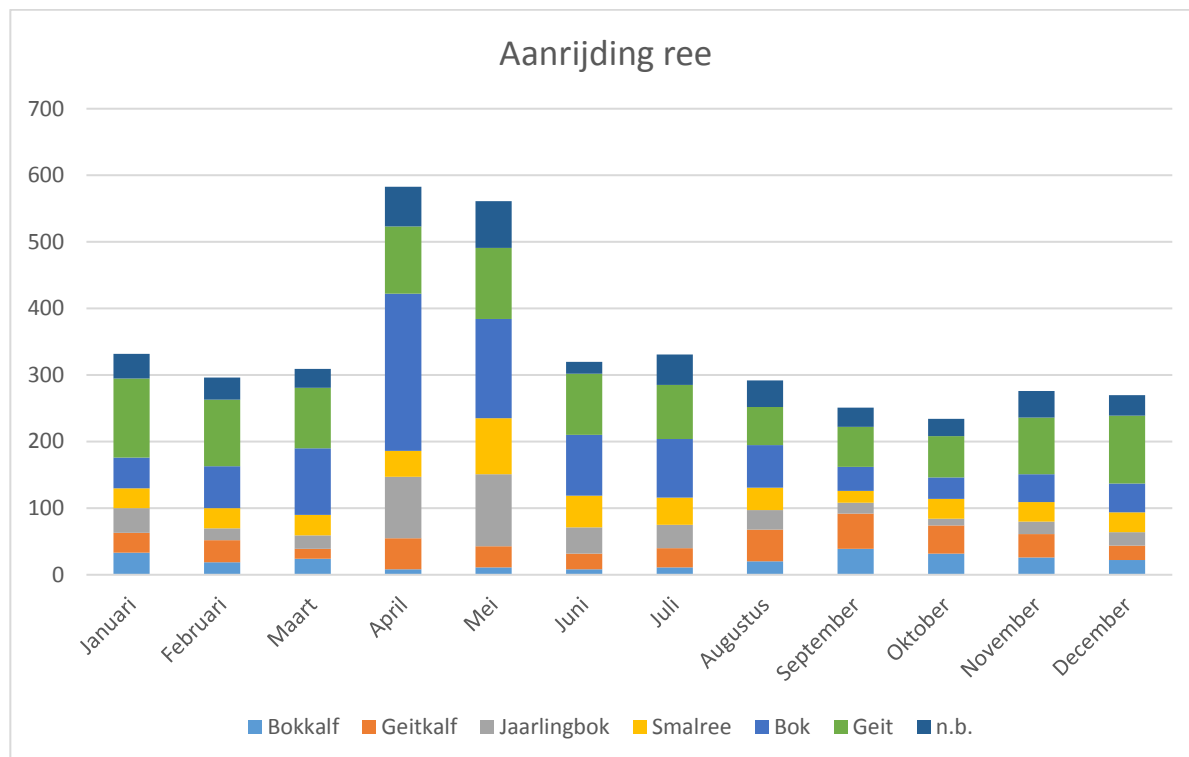
De aanrijdingen vormen in menig opzicht een afspiegeling van de variatie in ruimte en tijd in de aanwezigheid van de wilde hoefdieren. De meeste aanrijdingen gebeuren in de 'randen' van de nacht en hangen samen met de activiteit van de dieren. Op jaarbasis zien we meestal een piek tijdens de bronst en de dispersie van de jonge dieren. De bronstperiode van reeën is in de maanden juli en augustus. De dispersie van jonge dieren vindt plaats in april en mei.

Gekeken naar het valwild per maand (zie figuur hieronder) vallen de maanden april en mei op door de hoge valwildcijfers. In april en mei valt vooral op dat de aanrijdingen met jaarling bokken, smalreeën en bokken sterk toeneemt. Logischerwijs valt dit te verklaren doordat de geiten in deze periode de kalveren ter wereld brengen en daarvoor de kalveren van het vorige jaar verjaagd. Daarnaast beginnen bokken in mei hun territorium te markeren en verjagen daarvoor andere bokken. Dit zorgt beiden voor veel verplaatsingen en het zoeken naar nieuwe territoria. Hierbij steken reeën logischerwijs veel wegen over wat zorgt voor een verhoogd aantal aanrijdingen.

Naast de maanden april en mei zien we een kleine piek in de maanden juli en augustus. Zeer waarschijnlijk heeft dit te maken met de reeën bronst.

¹² Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 (blz. 120-121)

¹³ Groot Bruinderink, G.W.T.A., D.R. Lammertsma, P.W. Goedhart, W.G. Buist, R.M.A. Wegman & G.J. Spek *Factoren bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe*, Alterra rapport 2026, 2010.

Figuur Aanrijdingen per maand in de periode 01-01-2014 t/m 31-12-2018 (FBP 2019-2024 blz. 124)

Menselijke aspecten

Hoge verkeerssnelheid wordt over het algemeen beschouwd als een belangrijke veroorzaker van aanrijdingen. Ook het verkeersvolume speelt een rol, maar onlangs kon worden vastgesteld in het FBP Ree Drenthe dat een hoge infrastructuur van gemeentelijke verbindingswegen een gebied voor reeën onaantrekkelijk kan maken waardoor er weer minder aanrijdingen plaatsvinden. Reeën integreren soms wegen in hun leefgebied en beschouwen ze niet altijd als een begrenzing daarvan. Dit gebeurt in Overijssel op schaal van nagenoeg de gehele provincie en heeft dan ook op die schaal aanrijdingen tot gevolg.¹⁴

Omgevingsaspecten

Habitattype en -structuur kunnen een belangrijke rol spelen bij dit type aanrijdingen. In het algemeen is het ongunstig wanneer het bos dicht in de buurt van een weg komt. Open bermen vergroten het zicht voor beide 'partijen'. Een grote diversiteit aan landschapstypen dicht bij elkaar vormt vaak gunstig leefgebied voor het ree. In de omgeving van een weg is dat niet gunstig.

Preventie van aanrijdingen

Centraal bij het verminderen van aanrijdingen staat de locatie van de aanrijdingen (knelpunten - benadering). Vervolgens wordt op de schaal van het landschap naar oplossingen gekeken. Het afschot van reeën is daarbij de laatste optie en concentreert zich bij voorkeur in de directe omgeving van locaties met veel aanrijdingen. Dit gebeurt in Overijssel op de schaal van nagenoeg de gehele provincie. Vanwege deze omvang van het probleem is het van belang te kunnen beschikken over preventieve maatregelen welke in redelijkheid (gemakkelijk, snel, goedkoop) kunnen worden toegepast en effectief zijn. Het in het raster zetten van de wegen in de hele provincie wordt niet wenselijk geacht vanwege de versnippering van gebieden. Dit beperkt immers de mogelijkheid tot uitwisseling van andere dieren tussen de kerngebieden in Overijssel. Dit laatste is in strijd met de doelstelling van het Netwerk Nieuwe Natuur (NNN) c.q. het ontsnipperingsbeleid van de provincie om uitwisseling van deelpopulaties mogelijk te maken.

¹⁴ Groot Bruinderink G., *Invulling Aanvraagformulier ontheffing ree in het kader van artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor de Faunabeheereenheid (FBE) Overijssel*, juni 2019.

De zoektocht naar gemakkelijke en effectieve preventiemiddelen blijkt tot op heden een lastige zo niet een onmogelijke opgave (zie Faunabeheerplan 2019-2024 (blz. 120)). Er zijn grote kennisleemten waar het gaat om effectiviteit van preventieve maatregelen. Tot op heden kon het effect van diverse typen wildspiegels of wildreflectoren niet of slechts beperkt worden vastgesteld.¹⁵ De provincie Drenthe bijvoorbeeld besloot dan ook in 2018 om hierin niet langer te investeren.¹⁶

Het effect van het 'draaien aan de knop' verkeersvolume (beperkt openstellen), verkeerssnelheid (instellen maximumsnelheid, drempels), bebording (met knipperlichten) of wildsignaleringsystemen (met infrarood-(IR)detectie, knipperlichten) heeft zich inmiddels bewezen. IR-systemen zijn op dit moment echter nog duur, denk aan enkele honderdduizenden euro's per locatie. Een systeem in onderzoek, ook in Nederland, is het zogenaamde 'virtueel hekwerk' dat bestaat uit kleine palen die langs de weg staan, voorzien van sensoren. Deze worden geactiveerd door de koplampen van motorvoertuigen en als gevolg daarvan gaan lampjes op de palen branden en gaat een geluidssignaal af. Dit heeft als doel het wild af te schrikken, zodat ze de weg niet oversteken. De resultaten zijn nog niet beschikbaar. Hetzelfde geldt voor een onlangs opgestart onderzoek naar effecten van maatwerkbeheer: het afschot concentreren in de buurt van de wegen waar aanrijdingen zich voordoen, zoals ook in Overijssel wordt gedaan.¹⁷

Pas als al deze maatregelen zijn nagelopen en deze niet of onvoldoende soelaas bieden dan wel redelijkerwijs onuitvoerbaar zijn (praktisch of financieel), komt het getalsmatig beheer van de populatie (afschot) om de hoek kijken. De Faunabeheereenheid Overijssel zet daarbij in op een door knelpunten gestuurd beheer. Daarbij vindt de verdeling van het toegestane afschot per WBE plaats op basis van ingediende reewildwerk- en beheerplannen. Uitgangspunt van deze plannen is een draagkrachtberekening en een knelpuntenanalyse voor verkeersveiligheid.

A1.4 Gegevens over (dreigende) schade

Schade door verkeersaanrijdingen

Overijssel heeft sinds 2014 een 'valwildregistratiesysteem'. Dit houdt in dat een aangereden c.q. doodgereden dier wordt gemeld bij de meldkamer van de politie en vervolgens geregistreerd in het BOA (BRS) - en het Faunaregistratiesysteem (FRS). De meldingen worden gevalideerd waarbij o.a. de 'dubbelmeldingen' eruit worden gehaald. In dit verband wordt verwezen naar pagina 126 van het Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024.

De onderstaande tabel geeft het aantal geregistreerde aanrijdingen in Overijssel weer van 2014 t/m 2018.¹⁸

Jaartal	aanrijdingen
2014	695
2015	833
2016	858
2017	1019
2018	925

Figuur: Aantal verkeersslachtoffers onder reeën in de periode 01-01-2014 t/m 31-12-2018 in Overijssel (bron: BRS)

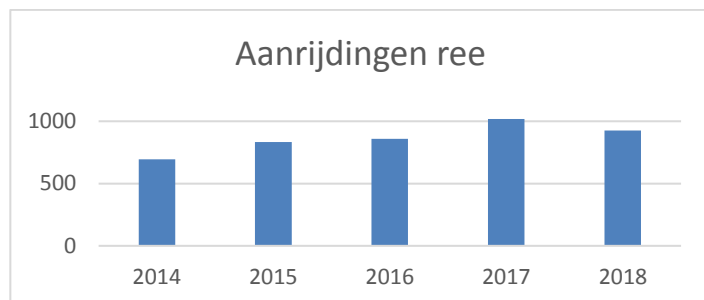
¹⁵ Door deskundigen wordt, vooral bij drukke wegen, getwijfeld aan de effectiviteit van wildspiegels (Klop, E, 2009 en Leidraad voor het Beheer van Reen, 2007, Vereniging "Het Reewild").

¹⁶ Groot Bruinderink G., *Invulling Aanvraagformulier ontheffing ree in het kader van artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor de Faunabeheereenheid (FBE) Overijssel*, juni 2019.

¹⁷ Groot Bruinderink G., *Invulling Aanvraagformulier ontheffing ree in het kader van artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor de Faunabeheereenheid (FBE) Overijssel*, juni 2019.

¹⁸ Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 (blz. 120)

Het aantal verkeersaanrijdingen met reeën blijkt uit de bovenstaande tabel toe te nemen. Kanttekening hierbij is dat in 2014 naast het BOA-registratiesysteem BRS het Faunaregistratie Systeem FRS werd ingevoerd, waardoor er ook meer aandacht werd gevestigd op de registratie in het algemeen. In 2017/2018 zijn afspraken met de beide meldkamers van de politie in de provincie Overijssel aangescherpt wat tot een betere (hogere) registratie en validatie van wildaanrijdingen heeft geleid. Dit kan medeoorzaak zijn van de gevonden stijgende trend in het aantal geregistreerde doodgereden reeën. Daar komt bij dat vanaf 2017 de valwildvrijwilligers een vergoeding per geregistreerde melding ontvangen.

Figuur Aantal verkeersslachtoffers onder reeën in de periode 01-01-2014 t/m 31-12-2018 in Overijssel (bron: BRS)

Aanrijdingen met reeën en impulsieve handelingen van weggebruikers om aanrijdingen te voorkomen, leveren een potentieel gevaar op voor de verkeersveiligheid. Daarnaast kan de materiële schade van een aanrijding aanzienlijk zijn. De totale jaarlijkse materiële schade aan auto's veroorzaakt door een aanrijding met een Ree bedroeg in Overijssel ongeveer 2 miljoen Euro.¹⁹

Onnodig lijdende zieke of gebrekkige dieren

In het FBP Ree Overijssel staat t.a.v. het begrip lijden het volgende:

“Het belang van de voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige reeën is duidelijk, mede gelet op de intrinsieke waarde van het individuele dier. In geval van onnodig lijden van deze dieren moet regulerend opgetreden kunnen worden. Er moet sprake zijn van schade voor het individuele dier. De noodzaak tot het uit hun lijden verlossen van in het wild levende dieren kan met name aan de orde zijn bij gewonde of zieke grote hoefdieren.”

Ziek zijn en sterven kan een natuurlijk proces zijn, mits niet door de mens veroorzaakt. Is dit laatste duidelijk wel het geval dan is het ook de mens die dient in te grijpen om uitzichtloos lijden te voorkomen. En juist bij reeën is veelal snel duidelijk, sneller en gemakkelijker vast te stellen dan bij voorbeeld bij een kleiner zoogdier of vogel, dat we te maken hebben met een menselijke oorzaak (landbouwwerkzaamheden, aanrijdingen e.d.).²⁰

A1.5 Wettelijk belang van de handeling

De voorgenomen handeling is volgens de aanvraag nodig in het belang van:

- de openbare veiligheid; en,
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.

¹⁹ Faunabeheerplan Overijssel 2014-2019 (blz 112)

²⁰ Groot Bruinderink G., *Invulling Aanvraagformulier ontheffing ree in het kader van artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor de Faunabeheereenheid (FBE) Overijssel*, juni 2019.

A1.6 Verzoek tot ontheffing en motivatie

U vraagt ontheffing aan voor het ree van het verbod om deze opzettelijk te doden.²¹ U wilt daarbij gebruik maken van de volgende middelen en/of methoden:

- Het geweer;
- Het gebruik van het geweer vanaf één uur voor zonsopkomst tot één uur na zonsondergang.

De onderzoeker G. Groot Bruinderink (2010)²² stelt dat er een relatie is aangetoond tussen de dichtheid van reewild (en wild zwijn) en het optreden van aanrijdingen. Het reguleren van de populatieomvang (beheer), is dan ook noodzakelijk om aanrijdingen met reeën, als gevolg van migratie van reeën, te beperken (verkeersveiligheid). Hierdoor wordt dan onnodig lijden als gevolg van aanrijdingen voorkomen. Indien de populatieomvang de optimale draagkracht van het gebied overstijgt leidt dit tot meer migratie van het ree, hetgeen de kans op aanrijdingen verhoogt.

Risico's op aanrijdingen ontstaan uit enerzijds de omvang van de populatie, maar ook uit het gedrag van Reeën. Bokken houden als regel van jaar tot jaar hetzelfde territorium en verdedigen dit tegen andere bokken. Jaarlingbokken, hebben nog geen eigen territorium en zwerven rond. Onderling maken ze dan een rangorde uit. Omdat ze nog weinig concurrentie vormen, worden zwakke jaarlingen in het territorium van een volwassen of oude bok geduld, maar worden sterke jaarlingbokken meestal wel weggejaagd. Dit verklaart een deel van de toename van het aantal aanrijdingen gedurende de maanden april en mei van het jaar. Een andere factor is dat de geit in deze periode haar kalveren verstoot. Als eerste wordt het bokkalf verstoot en deze verdwijnt dan voorgoed uit het leefgebied van de geit. Kort voordat de geit weer opnieuw kalveren krijgt, verstoot ze het geitkalf.

Een andere oorzaak voor toename of afname van het aantal aanrijdingen kan zijn gelegen in aanpassingen van de openbare ruimte, toegenomen of verminderd gebruik van infrastructuur, de aanleg van infrastructuur (o.a. aanleg van een ecoduct) of aanpassing (intensivering) van recreatief (mede)gebruik van gebieden. Ook deze aspecten moeten worden meegenomen bij de bepaling van de noodzaak van de inzet van beheerinstrumentarium bij het duurzaam reewildbeheer.

In het Provinciale Kader Faunabeheerplan²³ is als beoogd resultaat voor reeën aangegeven dat aanrijdingen voorkomen moet worden en daarbij ingezet moet worden op een maximum aantal aanrijdingen per jaar van 8% van de populatie die blijkt uit de voorjaarsstelling.²⁴

Om in de jaarlijkse beheerperiode effectief te kunnen sturen op het verminderen van verkeersaanrijdingen moeten WBE's met een valwildpercentage hoger dan 8%²⁵ voor de periode 1 januari tot 1 april wildmerken voor het beheer van bokkalveren toekennen. Deze bokkalveren dienen ook opgenomen te worden in de werkplannen. Deze maatregel dient te voorkomen dat bokkalveren die bij de geit weggejaagd worden, gaan zwerven, op zoek naar een territorium, en daarbij onrust veroorzaken bij soortgenoten waardoor de migratie van soortgenoten toeneemt.

Uit de onderstaande tabel blijkt dat het gewenste percentage van 8 % in sommige jaren wel en in andere niet wordt gehaald.

²¹ Art. 3.10, eerste lid, sub a.

²² Groot Bruinderink G.W.T.A., e.a., *Factoren bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe*, Alterra-rapport 2012, 2010

²³ Kader Faunabeheerplan 2019-2024, versie 2018-04-16 2018/0226835, Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 24 april 2018 (blz. 20)

²⁴ Kader Faunabeheerplan (blz. 20)

²⁵ De provincie Overijssel heeft gekozen voor een aanrijdingspercentage dat zo laag mogelijk is, maar met een maximum van 8% per jaar van de totale populatie die blijkt uit de voorjaarsstelling.

	Valwildpercentage
2013	8%
2014	10%
2015	9%
2016	8%
2017	12%
2018	9%

Tabel: Getelde voorjaarsstand afgezet tegen het aantal aanrijdingen (bron: FRS en BRS)²⁶

De gegevens uit de bovenstaande tabel laten zien dat het gevoerde beheer in de afgelopen periode nog niet in alle jaren geresulteerd heeft in het maximale valwildpercentage van 8%. Factoren die hier een rol in spelen zijn ook een groeiend aantal verkeersbewegingen die het gevolg zijn van de economische groei en recreatiedruk (zie bijlage 10 van het Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024).

Belang ontheffing

De wijze waarop reeën over Nederland zijn verspreid, en Overijssel vormt daarop geen uitzondering, is een voorbeeld van een metapopulatie: een aantal subpopulaties in een habitatnetwerk, waarbij elke subpopulatie onderhevig is aan een dynamiek van sterfte, emigratie, geboorte en immigratie.²⁷ Tussen de subpopulaties vindt uitwisseling plaats en exacte begrenzingen tussen subpopulaties zijn veelal niet aan te geven. Overijsselse subpopulaties kunnen uitwisselen met die van de aangrenzende provincies en met Duitsland, ondanks de aanwezigheid van snelwegen, spoorwegen en kanalen. In al deze gebieden worden reeën beheerd en een bepaalde populatieomvang en -structuur nagestreefd. De aandacht gaat hier uit naar de populatieomvang en niet naar de populatiestructuur. Belangrijkste reden hiervoor is het gevonden verband tussen *de dichtheid aan reeën en het aantal aanrijdingen, niet toegespitst op leeftijd en geslacht*.²⁸

Reeën komen niet willekeurig verspreid over de provincie Overijssel voor. Het ree legt een voorkeur aan de dag voor gebieden met een relatief groot areaal bos en natuur, een relatief klein areaal landbouwgrond en een beperkte infrastructuur (uitgedrukt in km's weg per wegcategorie).

Parklandschappen met een rijke schakering van deze grondgebruikstypen genieten dan ook de voorkeur. Echter, ook in gebieden met overwegend landbouwgronden komen reeën voor (veldreeën). In ons land is dat bijvoorbeeld het geval in de provincies Groningen en Zuid-Holland. In Duitsland is dit fenomeen bekend uit de deelstaat Mecklenburg - Vorpommern. De immense ruimte om hen heen biedt ze in dit geval de noodzakelijke voorwaarde om gevaar tijdig gewaar te worden.²⁹

In Overijssel vinden elk jaar eind maart/begin april zogenaamde trendtellingen van reeën plaats op basis van het Telprotocol reeën Overijssel. (zie bijlage 12 van het Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024). Het is bekend dat deze wijze van inventariseren een *onderschatting* geeft van de werkelijk aanwezige aantallen, met name in gebieden met veel dekking. Een nauwkeurigere methode is echter vooralsnog niet voorhanden.³⁰

Naast deze systematische wijze van inventariseren kent Overijssel sinds 2014 een 'valwildregistratiesysteem': een aangereden c.q. doodgereden dier wordt gemeld bij de meldkamer van de politie en vervolgens geregistreerd in het BOA (BRS) - en het Faunaregistratiesysteem (FRS). De meldingen worden gevalideerd waarbij o.a. de 'dubbelmeldingen' eruit worden gehaald. De

²⁶ Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 (blz. 125)

²⁷ Groot Bruinderink, G.W.T.A. Ree. In: Broekhuizen, S. et al. (red.). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis en EIS, Leiden. Pp. 299-301. 2016.

²⁸ Groot Bruinderink G., *Invulling Aanvraagformulier ontheffing ree in het kader van artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor de Faunabeheereenheid (FBE) Overijssel*, juni 2019.

²⁹ Groot Bruinderink G., *Invulling Aanvraagformulier ontheffing ree in het kader van artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor de Faunabeheereenheid (FBE) Overijssel*, juni 2019.

³⁰ Groot Bruinderink G.W.T.A., Paul W. Goedhart, Dennis R. Lammertsma en Jasja J.A. Dekker, *Inzicht in de betrouwbaarheid van aantalsbepalingen van enkele schadeveroorzakende zoogdiersoorten in Nederland*, Alterra-rapport 2426, 2013.

achtergrondgedachte daarbij is de overtuiging dat een gedegen en consistente monitoring van verkeersslachtoffers vereist is om

- 1) onderzoek te kunnen doen naar omgevingsfactoren welke van belang zijn bij aanrijdingen met reeën; en,
- 2) op basis daarvan objectieve criteria te kunnen vaststellen voor het maximum aantal te tolereren aanrijdingen (op een bepaald traject). Een consistent betrouwbaar registratiesysteem maakt vergelijkingen tussen de jaren en analyse van meerjarige reeksen verantwoord.

In dit verband wordt verwezen naar pagina 126 van het Faunabeheerplan en naar de plannen van de provincie Overijssel³¹ voor het schrijven van een monitoringsplan ter evaluatie van nut en noodzaak van ontheffingen.

In onderstaande figuur 1A is het resultaat van de jaarlijkse trendtelling weergegeven en het corresponderend aantal geregistreerde aanrijdingen met reeën in Overijssel. De in deze figuur aangegeven trends (stippellijnen) laten zien dat er geen opzienbarende verschillen optreden tussen de jaren: de situatie lijkt in dit opzicht stabiel: ca. 10.000 stuks reeën en een jaarlijks aantal van ca. 900 aanrijdingen met reeën.

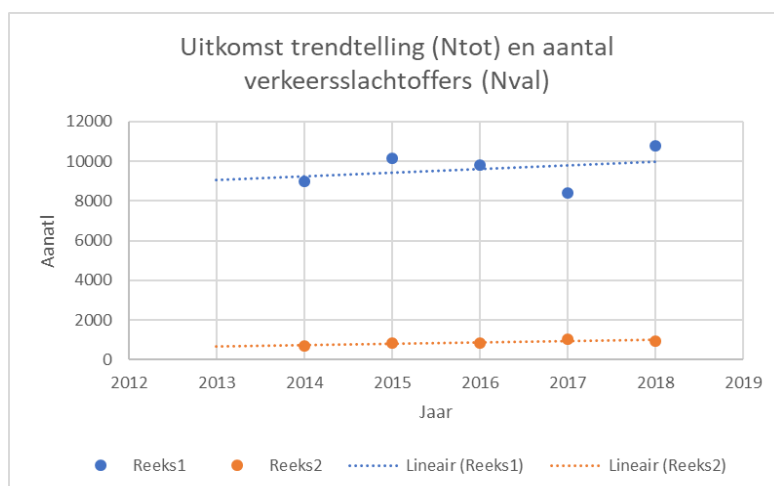

Fig. 1A. Het resultaat van de jaarlijkse trendtelling (blauw) en het corresponderend aantal geregistreerde aanrijdingen met reeën in Overijssel (rood) in de periode 2014 - 2018.

Het beeld wordt al stabiel wanneer we het FRS-startjaar 2014 weglaten: de trendstijging neemt dan minder snel toe (Fig. 1B).

³¹ Zie "Hoofdstuk 6 Monitoring", van het Kader Faunabeheerplan 2019-2024, versie 2018-04-16 2018/0226835, Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 24 april 2018

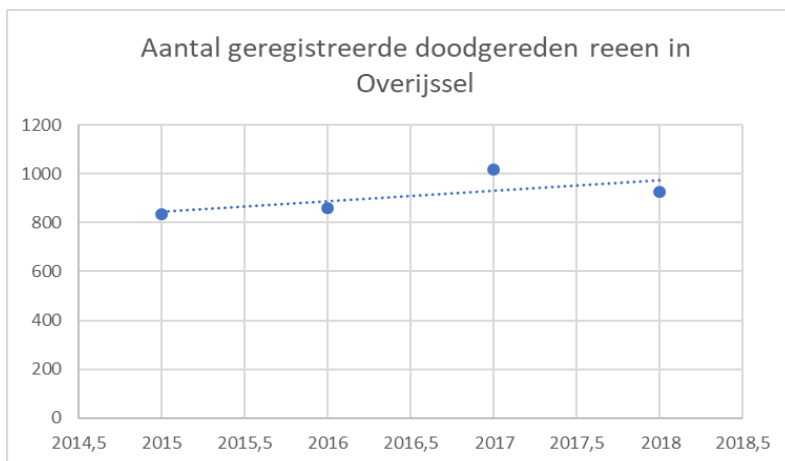
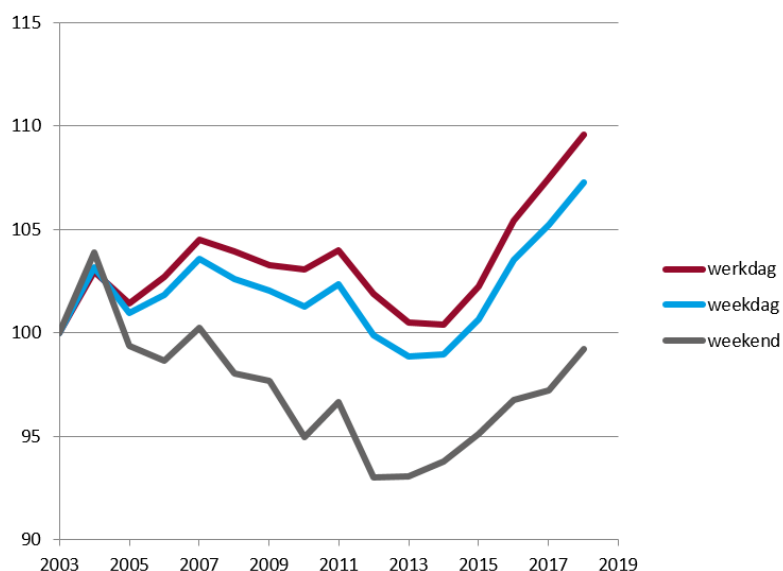

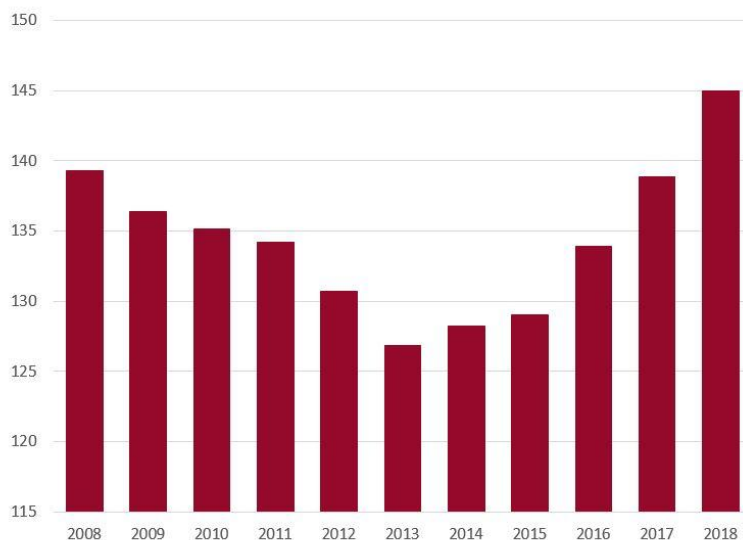
Fig. 1B. Het aantal geregistreerde aanrijdingen met reeën in Overijssel met weglating van het 'startjaar' 2014.

O.a. vanwege het herstel van de economische crisis nam het verkeersvolume (ook) in Overijssel na 2014 sterk toe. Omdat het verkeersvolume een rol speelt bij het aantal aanrijdingen met reeën geven we dit hieronder weer.

Figuur 2A. Ontwikkeling hoeveelheid verkeer op werkdagen, weekdagen en weekenddagen op provinciale wegen in Overijssel, 2003-2018 (miljoen voertuigkilometers; index 2003=100)

In figuur 2A is de ontwikkeling van de hoeveelheid verkeer op provinciale wegen opgenomen (bron: Provincie Overijssel 2019). Vanaf 2014 zien we dat het jaarlijks flink drukker wordt op de provinciale wegen. De hoeveelheid verkeer in het weekend bleef flink achter bij die op werkdagen. Vanaf 2014 zien we ook een stijging van het vrachtverkeer (Fig. 2B).

Figuur 2B. Ontwikkeling van het vrachtverkeer op provinciale wegen in Overijssel op werkdagen, 2008-2018 (miljoen voertuigkilometers)

Er passen dan ook een aantal kanttekeningen bij het geregistreerd aantal aanrijdingen met reeën in Overijssel zoals hierboven weergegeven in Fig. 1A;B:

Opmerkingen 1-3

- 1) *In 2014 werd naast het BOA-registratiesysteem BRS het Faunaregistratie Systeem FRS ingevoerd, waardoor er ook meer aandacht werd gevestigd op de registratie in het algemeen. In 2017/2018 zijn afspraken met de beide meldkamers van de politie in de provincie Overijssel aangescherpt wat tot een betere (hogere) registratie en validatie van wildaanrijdingen heeft geleid. Dit kan medeoorzaak zijn van de gevonden stijgende trend in het aantal geregistreerde doodgereden reeën. Daar komt bij dat vanaf 2017 de valwildvrijwilligers een vergoeding per geregistreerde melding ontvangen.*
- 2) *Hetzelfde geldt voor de getoonde toename van de verkeersintensiteit in Overijssel;*
- 3) *We zien de gevonden toename in het aantal aanrijdingen niet gereflecteerd in het resultaat van de trendtelling (Fig. 1A). De correlatiecoëfficiënt = - 0,06. Dit kan te maken hebben met het verschil tussen het getelde en werkelijk aanwezige niveau (zie ook onder bij Fig. 3;4).*

Als we een overzicht maken van de uitkomst van de trendtelling en de corresponderende waarden van de omvang van het afschot en het aantal verkeersslachtoffers onder reeën, zien we in de loop der jaren nagenoeg identieke patronen die duiden op een verband (Fig. 3).

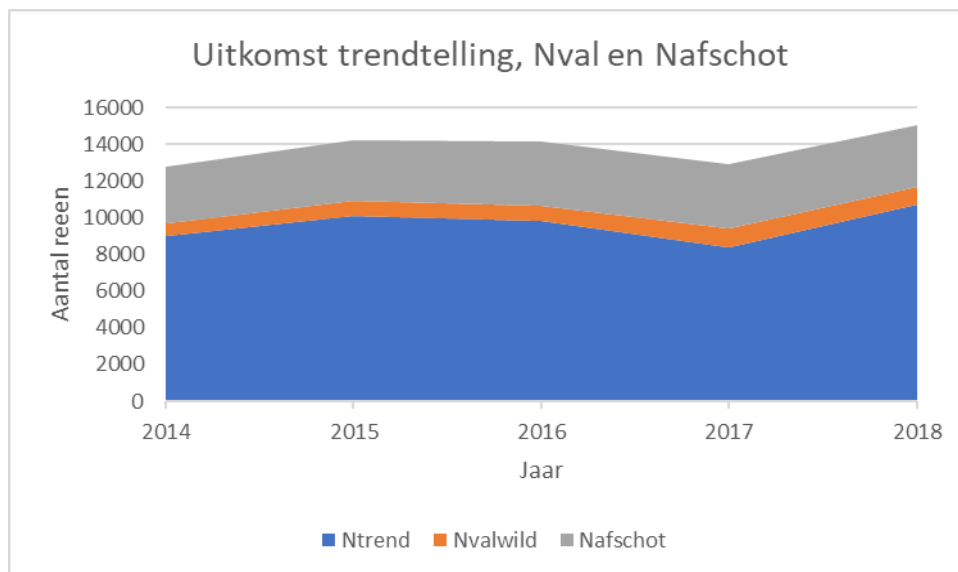

Fig. 3. De uitkomst van de jaarlijkse trendtelling (Ntrend) en de corresponderende waarden van het aantal geregistreerde dood gereden reeën (Nvalwild) en het corresponderend afschot (Nafschot).

In het kort: het niveau van het afschot en van het valwild volgen het niveau van de uitkomst van de trendtelling.

Uitgedrukt in het percentage van de uitkomst van de trendtelling varieert de hoeveelheid verkeersslachtoffers (N-valwild) van 8 - 12% (Tabel 1).

De conclusie op basis van figuur 3 en tabel 1 luidt dat er blijkbaar iets extra's nodig is om dit patroon te doorbreken, immers het percentage valwild blijft boven de gewenste 8%.

	Getelde voorjaarsstand	aanrijdingen	Valwildpercentage
2014	8993	857	10%
2015	10125	894	9%
2016	9973	815	8%
2017	8424	978	12%
2018	10450	930	9%

Tabel 1. Getelde voorjaarsstand afgezet tegen het aantal aanrijdingen (bron: FRS en BRS)

Ecologische draagkracht

Onder de ecologische draagkracht van een gebied wordt in dit geval verstaan het maximum aantal reeën dat er kan leven zonder onomkeerbare schade aan de biotische omgeving en de soort zelf. In de ecologie noemen we dit het niveau *K*. De ecologische draagkracht wordt bepaald door de combinatie van een aantal *dichtheidsafhankelijke* factoren als het voedselaanbod in de nawinter, dierziekten en interacties met soortgenoten, andere hoefdier(soort)en en predatoren. Daarnaast spelen *dichtheidsonafhankelijke* factoren een rol zoals weersomstandigheden en onrust veroorzaakt door de mens.³²

Symptomen

Hoe zie je nu aan de reeën dat de ecologische draagkracht *K* van een leefgebied in zicht komt en dat het maximum wel is bereikt? Er spelen zich daarbij een aantal processen af (1-3):

- 1) een eerste signaal is een gewichtsafname van de kalveren. Dit 'vroege' signaal wordt betrouwbaarder naarmate de datareeks robuuster is, d.w.z. meerdere jaren bestrijkt en bijvoorbeeld onderscheid mogelijk maakt tussen mannelijke en vrouwelijke kalveren;

³² Groot Bruinderink G., *Invulling Aanvraagformulier ontheffing ree in het kader van artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor de Faunabeheereenheid (FBE) Overijssel*, juni 2019.

- 2) vervolgens komen er minder kalveren. Er zullen geiten zijn die niet in oestrus geraken en dus niet bevrucht worden. Bij de volwassen bokken zal de geweigrootte afnemen, immers, het gewei is een secundair geslachtskenmerk waar het eerst op wordt bezuinigd wanneer de leefomstandigheden ongunstiger worden. Je zou verwachten dat in dit stadium een verhoogde migratie optreedt van dieren op zoek naar een rijker leefgebied. Geconstateerd werd dat niet zo hoeft te zijn, wellicht omdat de omgeving ook bezet is door reeën (Groot Bruinderink 1987);
- 3) in het algemeen zullen hierna meer verzwakte dieren worden aangetroffen omdat het afweersysteem tegen bijvoorbeeld parasitaire aandoeningen minder goed functioneert en/of omdat de lichaamsvetreserves uitgeput raken. Sterfte treedt nu op in alle leeftijdsgroepen en speciaal onder de kalveren kan tot wel 75% sterfte optreden (geconstateerd in de Amsterdamse Waterleidingduinen). Tenslotte zal sterfte optreden onder volwassen dieren (zie reactief beheer in de Oostvaardersplassen).

Het gaat in alle gevallen om natuurlijke terugkoppelingsmechanismen met als resultaat dat de aantallen zullen dalen. De beheerder kan daarbij de aandacht richten op afschot van zieke dieren waarvan duidelijk is dat ze (de nawinter) niet zullen overleven.

Er kan m.a.w. in de buurt van het niveau van ecologische draagkracht K sprake zijn van lijden onder de reeën. De Wnb en het provinciaal beleid zijn hier duidelijk over: deze situatie is ongewenst. Daar komt bij dat, voordat het niveau van ecologische draagkracht K wordt bereikt, het niveau van maatschappelijk draagvlak voor bepaalde vormen van overlast welke met het voorkomen van reeën samenhangen, in het algemeen al zal zijn overschreden. Dit onder meer omdat met het toenemen van de dichtheid aan reeën ook het aantal aanrijdingen met reeën stijgt (Groot Bruinderink et al. 2010; 2019).³³

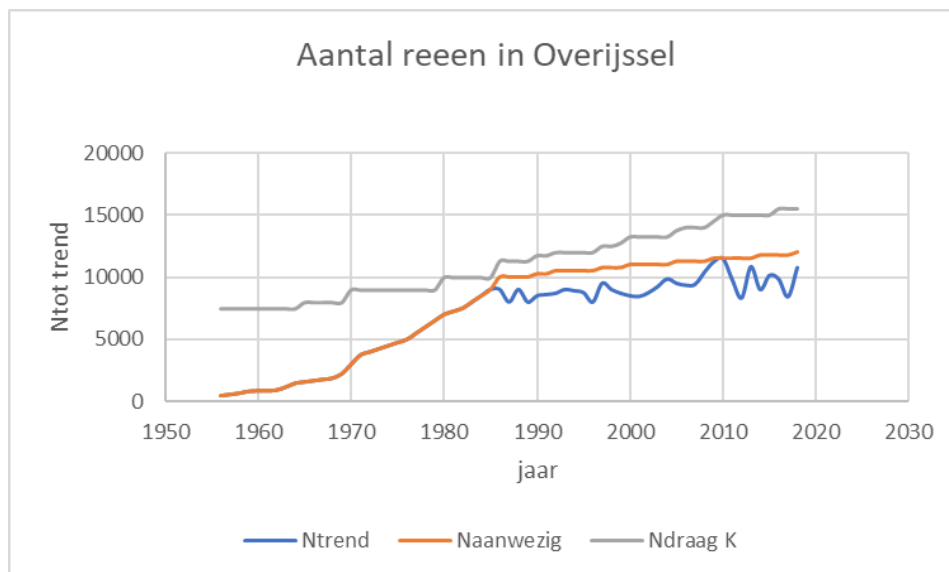
Op welk niveau bevinden de reeën zich in Overijssel?

De ontwikkeling van het aantal reeën in Overijssel is in de loop van de afgelopen 60-70 jaren waarschijnlijk verlopen via een (logistische) S-curve: vestiging van een paar individuen, een fase met exponentiële groei waarin de groeisnelheid toenam (bv. als gevolg van betere bescherming na invoering van de Jachtwet in 1954), gevolgd door een fase met afnemende groeisnelheid tot aan het niveau dat overeenkomt met de uitkomsten van de trendtelling van de laatste jaren. We kunnen dit slechts zeer grof en schematisch weergeven omdat we de exacte data ontberen, des te meer naarmate we ons verder terug in de tijd wagen (we kennen ze simpelweg niet). Het geheel is dus behoorlijk denkbeeldig (Figuur 4).

Wat zien we in Figuur 4:

- het hoogste niveau is het niveau van ecologische draagkracht K (grijze lijn). Dit is geen stabiel niveau omdat Overijssel in de loop der jaren aantrekkelijker werd voor reeën mede omdat de soort zich wist aan te passen aan gebieden buiten het oorspronkelijk leefgebied, het bos. Ook kan K variëren tussen de jaren onder invloed van natuurlijke en menselijke oorzaken. Het weergegeven niveau van K is dan ook denkbeeldig;
- het laagste niveau is de uitkomst van de trendtelling die vanaf 2014 is overgenomen uit het Faunabeheerplan 2019-2024 (blauwe lijn). We gaven eerder aan dat dit niveau een onderschatting is, zeker in een bosrijke provincie als Overijssel, van de werkelijk aanwezige aantallen die we niet kennen (rode lijn).

³³ Groot Bruinderink G., *Invulling Aanvraagformulier ontheffing ree in het kader van artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor de Faunabeheereenheid (FBE) Overijssel*, juni 2019.

Figuur 4. Resultaat van de jaarlijkse trendtelling in Overijssel (blauw) met een denkbeeldige hogere werkelijke stand (rood) en een, eveneens iets hoger en denkbeeldig, draagkrachtniveau K (grijs).

De rode lijn verloopt onder de lijn van draagkracht K (grijze lijn) omdat de hierboven aangegeven symptomen van het niveau K niet worden waargenomen. Er is dus nog groei mogelijk (vanaf de blauwe lijn, via het niveau van de rode lijn tot het niveau K van de grijze lijn) maar die groei is op schaal van de provincie ongewenst vanwege dreigende conflicten met maatschappelijke belangen. Immers, uit onderzoek is gebleken dat er een verband bestaat tussen de dichtheid aan reeën (N/100h) en de overlast en schade die ze bezorgen, in het bijzonder het aantal aanrijdingen met reeën.³⁴

Feitelijke draagkracht is niet de ecologische draagkracht

De vraag dient zich aan of de draagkracht van leefgebieden voor reeën niet in een veel vroeger stadium wordt bereikt dan bij niveau K, omdat deze door andere, niet alleen natuurlijke factoren wordt bepaald. Een argument daarvoor is het ontbreken van waarnemingen van de hierboven vermelde symptomen. De populatiegrootte wordt bepaald door de omvang van (aanwas + immigratie) - (sterfte + emigratie). Vooropgesteld dat we niet beschikken over nauwkeurige gegevens stellen we de omvang van de immigratie gelijk aan die van emigratie. Gemiddeld worden in Overijssel de laatste jaren ca. 10.000 reeën geteld, een tamelijk stabiel aantal zoals we hierboven zagen. Dat betekent dat aanwas en verlies met elkaar min of meer in evenwicht zijn. De jaarlijkse aanwas wordt geschat op 35 - 45% van de voorjaarsstand. Het hierop gebaseerde jaarlijkse afschot bedraagt gemiddeld ca. 35%, het eveneens gemiddeld aantal verkeersslachtoffers ca. 9%. Daar komen nog bij de verliezen als gevolg van stroperij, verdrinking, maaiverliezen etc., ca. 1% in totaal.³⁵

*Op deze wijze kan een tamelijk stabiele situatie ontstaan, waarbij sterfte als gevolg van planmatig beheer (bestandsregulering door afschot) de grootste aantal limiterende rol speelt. De bestaande onderzoeksgegevens laten zien dat dit een dempend effect heeft op het aantal verkeersslachtoffers.*³⁶

³⁴ Groot Bruinderink, G.W.T.A., D.R. Lammertsma, P.W. Goedhart, W.G. Buist, R.M.A. Wegman & G.J. Spek 2010. Factoren bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe. Alterra rapport 2026.

³⁵ Groot Bruinderink, G.W.T.A. 2019. Faunabeheerplan Ree Drenthe 2019-2023 (in voorbereiding). Rapport FaunaPartner.

³⁶ Groot Bruinderink, G.W.T.A., D.R. Lammertsma, P.W. Goedhart, W.G. Buist, R.M.A. Wegman & G.J. Spek 2010. Factoren bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe. Alterra rapport 2026.

Planmatig beheer: voorwaarde voor ontheffing

In het faunabeheerplan staan de hoofdlijnen en doelen van het planmatige beheer van het Reewild binnen Overijssel. Het planmatig beheer vindt plaats over nagenoeg de hele provincie. Zie ook faunabeheerplan 2019-2024 (§ 8.1.7 – 8.1.11)

Gemonitord worden jaarlijks de aantallen (trendtelling) en de aantallen geregistreerde aanrijdingen. Hiertoe zijn 4 Reewildregio's in het leven geroepen. Daarnaast moet om het beheer meer gebiedspecifiek te maken op regioniveau Reewildbeheerplannen opgesteld worden, en jaarlijks werkplannen vastgesteld worden.

Hierbij geldt dat de Faunabeheereenheid, in samenwerking met de binnen de reewildregio's gevestigde WBE's, zorgdraagt voor het opstellen van vier Reewildbeheerplannen op regioniveau. Deze plannen worden opgesteld voor de looptijd van het faunabeheerplan en worden goedgekeurd door de provincie. Op jaarbasis worden op WBE-niveau werkplannen opgesteld, waarbij voor een jaar wordt geconcretiseerd hoe het Reewildbeheerplan wordt uitgevoerd. De provincie zal het werkplan vervolgens vaststellen.

Het huidige en voorgestelde systeem wordt gekenmerkt door een uitgekiend planmatig beheer dat resulteert in een tamelijk stabiel aantal reeën en aanrijdingen met reeën. Er bestaan studies aan edelherten die aantonen dat een dergelijk stabiele situatie slechts kan worden bereikt bij afschot van tenminste 20% van de herfstpopulatie (Langbein en Putman 1996). Er is geen reden waarom dit mechanisme bij reeën anders zou werken. De staat van instandhouding van het ree in Overijssel is gunstig (analoog aan Drenthe, zie Groot Bruinderink 2019)³⁷, wordt niet bedreigd door de huidige vorm van beheer maar veeleer geconsolideerd. Er is immers nog sprake van een licht positieve trend. Daarmee wordt voldaan aan de belangrijkste eisen t.a.v. het beheer welke voortvloeien uit de Wnb en het provinciaal beleid van Overijssel: geen dier doden zonder dat de doelstelling aannemelijk en wetenschappelijk aantoonbaar is.³⁸

A1.7 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 september 2019 tot het einde van de duur van het Faunabeheerplan, dat is tot 1 september 2024.

A1.8 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Groot Bruinderink G., *Invulling Aanvraagformulier ontheffing ree in het kader van artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor de Faunabeheereenheid (FBE) Overijssel*, juni 2019;
- Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 (versie 2018 04 16 2018/0226835 Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 24 april 2018.)

A1.9 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 6 juni 2019 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde handeling vindt plaats op het grondgebied van Overijssel. De handeling valt niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming³⁹. Daarom zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

³⁷ Groot Bruinderink, G.W.T.A. 2019. Faunabeheerplan Ree Drenthe 2019-2023 (in voorbereiding). Rapport *FaunaPartner*.

³⁸ Groot Bruinderink G., *Invulling Aanvraagformulier ontheffing ree in het kader van artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor de Faunabeheereenheid (FBE) Overijssel*, juni 2019.

³⁹ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A3.2 Relevante overige besluiten

Uw project vindt binnen de invloedssfeer van een Natura 2000-gebied plaats. Het is niet uit te sluiten dat dit project tevens effecten heeft op één of meerdere instandhoudingsdoelen van dit gebied. In uw aanvraag geeft u hierover geen informatie. Wij wijzen u erop dat u mogelijk ook een vergunning nodig heeft als negatieve effecten op deze doelstellingen niet zijn uit te sluiten (Wnb, art. 2.7). Wij zijn ook voor dat onderdeel bevoegd. Als u denkt dat u ook een vergunning Wnb nodig heeft kunt u contact met ons opnemen (natuurtelefoon 038 499 76 20).

A4 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2, 3.3 en 3.4 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁴⁰ en (soms) de Regeling natuurbescherming⁴¹ zijn voor de toetsing relevant.

B TOETSING

B1 Inhoudelijke beoordeling

B1.1 Uitgangspunten aanvraag

U vraagt een ontheffing aan voor het doden met behulp van het geweer van:

- Reegeiten, geitkalveren en bokkalveren van 1 januari tot 1 april, voor de duur van het Faunabeheerplan;
- Reebokken en bokkalveren van 1 april tot 1 oktober, voor de duur van het Faunabeheerplan;
- van zieke of gebrekkige reeën, jaarrond voor de duur van het Faunabeheerplan.

In bovenstaande gevallen wilt u het geweer kunnen gebruiken van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang.

De ontheffing wordt aangevraagd voor het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Overijssel voor de duur van het Faunabeheerplan. Het Faunabeheerplan Overijssel loopt van 1 september 2019 tot 1 september 2024.

Om te bepalen hoeveel en welke reeën waar en wanneer geschoten moeten en mogen worden, is een systematiek van Reewildbeheerplannen en de Reewildwerkplannen opgesteld en vastgelegd in het Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024.

⁴⁰ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

⁴¹ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

Reewildbeheerplannen worden aan het begin van de beheerperiode opgesteld voor de looptijd van het faunabeheerplan en worden goedgekeurd door de provincie. Om dit te borgen hebben wij voorschrift 6 opgenomen. Onderdeel van het Reewildbeheerplan is een knelpuntenanalyse (van de(potentieel) risicovolle verkeerssituaties) en een draagkrachtberekening op basis van de "verbeterde methode Van Haaften". Ook staan in de reewildbeheerplannen afschotcriteria die de basis zijn voor de jaarlijks op te stellen werkplannen.

Reewildwerkplannen worden jaarlijks opgesteld en door de Faunabeheereenheid ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten voorgelegd. Om dit te borgen hebben wij voorschrift 7 en 12 opgenomen. In het Reewildwerkplan wordt per WBE per jachtveld aangegeven hoeveel reeën gedood moet worden om het belang van verkeersveiligheid te bedienen. Dit is in hoofdzaak gericht op verkeersknelpunten, waarbij het lineaire verband tussen populatiegrootte en verkeersaanrijdingen uitgangspunt is. Voor het jaarlijks bepalen van verkeersknelpunten worden de aanrijdingslocaties uit het Boa-registratiesysteem gebruikt.

Om inzicht te krijgen in de populatiegrootte vinden er jaarlijks tellingen plaats op basis van het "Telprotocol Reeën Overijssel" opgesteld door de *Vereniging Het Reewild regio Overijssel*. Het telprotocol is opgenomen als bijlage 12 in het Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 (blz. 33). Om dit te borgen hebben wij voorschrift 17 opgenomen.

Het aantal afgeschoten reeën wordt door de jachtaktehouders geadministreerd in het Faunaregistratiesysteem (FRS) dat door de FBE beheerd wordt. De FBE draagt er zorg voor dat de gebruikers van de ontheffing het gebruik binnen 24 uur in FRS rapporteren. Om dit te borgen hebben wij de voorschriften 1, 11 en 14 opgenomen.

Het jaarlijks te schieten aantal reeën in de provincie Overijssel, wordt gelimiteerd door de methodiek van de Reewildbeheerplannen en de Reewildwerkplannen. De verdeling van het toegestane afschot per WBE geschiedt door de FBE op basis van de ingediende Reewildwerkplan en Reewildbeheerplan. Met als uitgangspunt de draagkrachtberekening en een knelpuntenanalyse verkeersveiligheid. Om dit te borgen hebben wij voorschrift 6 opgenomen.

De FBE machtigt de gebruikers van een WBE tot het gebruik van de ontheffing. De machtiging vermeldt het maximum aantal reeën naar soort en geslacht dat mag worden gedood binnen het werkgebied van de WBE (dit geschiedt op basis van het Reewildbeheerplan en het Reewildwerkplan⁴²). De FBE stuurt een kopie van deze machtiging aan Gedeputeerde Staten. Om dit te borgen hebben wij voorschrift 2, 3, 4 en 5 opgenomen.

Elk geschoten Ree wordt voorzien van een uniek genummerd wildmerk (loodje). Hierdoor kan in het veld vastgesteld worden dat in een WBE niet meer reeën geschoten worden dan de machtiging toegestaan heeft. Om dit te borgen hebben wij voorschrift 16 opgenomen.

Jaarrond moeten reeën afgeschoten kunnen worden ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige reeën. Om dit te borgen hebben wij voorschrift 18 opgenomen.

U vraagt de ontheffing aan op basis van het 'Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024'.

B1.2 Toetsing ontstaan (dreigende) schade

Schade door aanrijdingen

Aanrijdingen met reeën en impulsieve handelingen van weggebruikers om aanrijdingen te voorkomen, kunnen een gevaar opleveren voor de verkeersveiligheid. Bij deze aanrijdingen kunnen ook doden en ernstig gewonden kunnen vallen. Uit het Faunabeheerplan blijkt dat in Overijssel de afgelopen 5 jaar gemiddeld 866 aanrijdingen geregistreerd werden.⁴³

⁴² Zie Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 paragraaf 8.1.9 (blz. 127 e.v.)

⁴³ In Overijssel is sinds 2014 een 'valwildregistratiesysteem'. Dit houdt in dat een aangereden c.q. doodgereden dier wordt gemeld bij de meldkamer van de politie en vervolgens geregistreerd in het BOA (BRS) - en het Faunaregistratiesysteem (FRS). De meldingen worden gevalideerd waarbij o.a. de 'dubbelmeldingen' eruit worden gehaald.

In mei 2018 was er een ernstig ongeval op de A32 bij Steenwijk door reeën die de snelweg overstaken. Daarbij raakten twee personen gewond, waarvan een ernstig.⁴⁴ Daarnaast kan de materiële schade van een aanrijding aanzienlijk zijn. De totale jaarlijkse materiële schade aan auto's veroorzaakt door een aanrijding met een Ree bedroeg in het verleden in Overijssel ongeveer 2 miljoen Euro.⁴⁵ Het gemiddelde schadebedrag aan een auto vanwege een aanrijding met een ree bedraagt € 2.500,-⁴⁶

Bij het Ree kan met name een te grote populatiedruk (meer dieren dan waarvoor ruimte en voedsel aanwezig is) leiden tot voedselstress en meer migratiebewegingen. In een dergelijke situatie kan ook sprake zijn van het ontstaan van verkeersonveilige situaties waardoor lichamelijke en materiele schade kan ontstaan.⁴⁷ Het blijkt dat er een causaal verband is tussen de dichtheid aan reeën en het aantal aanrijdingen.⁴⁸ De onderzoeker Groot Bruinderink heeft aangetoond dat met het toenemen van de dichtheid aan reeën ook het aantal aanrijdingen met reeën stijgt.^{49 50}

De voorzieningenrechter van de Rechtbank in Zwolle heeft op 26 april 2004 geoordeeld dat onder het begrip 'openbare veiligheid' als bedoeld in artikel 68 eerste lid onder a, van de Flora- en faunawet mede de 'verkeersveiligheid' kan worden verstaan. Op 17 november 2004 (zaaknummer 200403676/1) heeft de Raad van State beaamd dat de voorzieningenrechter terecht en op goede gronden overwogen heeft dat onder het begrip 'openbare veiligheid' mede de verkeersveiligheid kan worden verstaan.

In ons *Provinciale Kader Faunabeheerplan*⁵¹ is als beoogd resultaat voor reeën aangegeven dat aanrijdingen voorkomen moet worden en daarbij ingezet moet worden op een maximum aantal aanrijdingen per jaar van 8% van de populatie zoals die blijkt uit de voorjaarsstelling.⁵²

Uit het Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 (blz. 126) blijkt dat het valwildpercentage van reeën de afgelopen vijf jaar net boven de 8% schommelt.

Onnodig lijdende dieren (schade aan het individuele dier)

De toename van migratie door een te hoge dichtheid reeën is onwenselijk vanuit het oogpunt van dierenwelzijn. De door aanrijding verwonde reeën verdwijnen namelijk in het bos, lijden en gaan dood. Het belang van de voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van *zieke of gebrekkige reeën* is volgens de Minister wenselijk, mede gelet op de intrinsieke waarde van het individuele dier. In geval van onnodig lijden van deze dieren moet regulerend opgetreden kunnen worden. Er moet sprake zijn van schade voor het individuele dier.

De noodzaak tot het uit hun lijden verlossen van in het wild levende dieren kan met name aan de orde zijn bij gewonde of zieke grote hoefdieren.⁵³

⁴⁴ <https://www.destentor.nl/binnenland/ernstig-verkeersongeluk-bij-steenwijk-door-overstekende-reeen~a51ad9ad/>

⁴⁵ Faunabeheerplan Overijssel 2014-2019 (blz 112)

⁴⁶ Faunabeheerplan Ree 2017-2019, Drenthe, 31 mei 2017 (blz. 12)

⁴⁷ Art. 3.17 eerste lid onder c1. in samenwerking met art. 3.17 eerste lid onder b3. Wnb

⁴⁸ Groot Bruinderink, G.W.T.A., D.R. Lammertsma, P.W. Goedhart, W.G. Buist, R.M.A. Wegman & G.J. Spek *Factoren bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe*, Alterra rapport 2026, 2010.

⁴⁹ Groot Bruinderink G., *Invulling Aanvraagformulier ontheffing ree in het kader van artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor de Faunabeheereenheid (FBE) Overijssel*, juni 2019;

Groot Bruinderink, G.W.T.A., D.R. Lammertsma, P.W. Goedhart, W.G. Buist, R.M.A. Wegman & G.J. Spek *Factoren bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe*, Alterra rapport 2026, 2010;

Groot Bruinderink, G.W.T.A. *Faunabeheerplan Ree Drenthe 2019-2023* (in voorbereiding). Rapport FaunaPartner, 2019.

⁵⁰ In de uitspraak van 17 november 2004 (kenmerk 200403676/1) gaf de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State dat de provincie Overijssel in haar ontheffing voor het doden van reeën in het belang van verkeersveiligheid aannemelijk had gemaakt dat een te hoge populatiedruk tot meer migratiebewegingen kan leiden.

En ook in de uitspraak van Rechtbank van 16 februari 2011 (kenmerk Awb 10/988) gaf de rechter aan dat de provincie Overijssel in haar ontheffing voor het doden van reeën in het belang van verkeersveiligheid aannemelijk had gemaakt dat een toename van de reeënpopulatie zal leiden tot meer migratie van reeën en daarmee tevens tot meer aanrijdingen en een afname van de verkeersveiligheid.

⁵¹ Kader Faunabeheerplan 2019-2024, versie 2018-04-16 2018/0226835, Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 24 april 2018 (blz. 20)

⁵² Kader Faunabeheerplan (blz. 20)

⁵³ Besluit van 28 november 2000, houdende regels voor beheer en de bestrijding van schade aangericht door dieren (Besluit beheer en schadebestrijding dieren) <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2000-521.html>

In ons Kader Faunabeheerplan⁵⁴ staat dat een beoogd resultaat van beheer het voorkomen van onnodig lijden van reeën moet zijn.

Conclusie

Uit het voorgaande blijkt dat het aannemelijk is dat in de komende Faunabeheerplanperiode ook schade gaat ontstaan door aanrijdingen met reeën. Deze schade kan uit letselschade, materiele schade (auto's) of schade aan een individueel dier bestaan.

De afgelopen vijf jaar (2014 t/m 2018) schommelt het aantal aanrijdingen met reeën in het Overijsselse verkeer gemiddeld net boven de 8% van de populatie (voorjaarsstelling), terwijl ons beleid streeft naar maximaal 8%. Daarom vinden wij het noodzakelijk om de populatie reeën te beperken in het belang van de verkeersveiligheid.

B1.3 Toetsing treffen van preventieve maatregelen

De wet bepaalt dat een ontheffing uitsluitend wordt verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat. In ons Kader Faunabeheerplan 2019-2024 (blz. 3 en 4) staat wat wij verstaan onder preventieve maatregelen. Dit zijn alle maatregelen die als doel hebben schade aan één of meer van de wettelijke belangen te voorkomen of te beperken. Dat kan op verschillende manieren:

1. zonder bestrijding van schadeveroorzakende dieren: de belanghebbende bij een van de beschermde belangen treft maatregelen om schade te voorkomen door bijvoorbeeld afscherming van grond en wegbeheer;
2. door verstoren en/of verjagen van schadeveroorzakende dieren;
3. door afschot van schadeveroorzakende dieren.

Dit onderscheid en de volgorde daarin is van belang omdat een volgende 'trap' alleen gebruikt mag worden als de voorgaande onvoldoende resultaat oplevert. Daarbij mag de proportionaliteit tussen de te nemen maatregelen en de te voorkomen (dreigende) schade meewegen.

Groot Bruinderink stelt in het Alterra rapport uit 2010⁵⁵ dat er een relatie is aangetoond tussen de dichtheid van reewild en het optreden van aanrijdingen. Indien de populatieomvang de optimale draagkracht van het gebied overstijgt leidt dit tot meer migratie van het ree, hetgeen de kans op aanrijdingen verhoogt. Het reguleren van de populatieomvang (beheer door afschot), is dan een middel om aanrijdingen met reeën, als gevolg van migratie van reeën, te beperken. Hierdoor wordt dan ook onnodig lijden als gevolg van aanrijdingen voorkomen.⁵⁶

Echter voordat een ontheffing voor het schieten van reeën verleend kan worden moet aangetoond worden dat er voldoende preventieve maatregelen zijn genomen om dreigende schade te voorkomen. Er moeten maatregelen en inspanningen getroffen zijn/worden ter voorkoming van schade, waarvan deze naar eisen van redelijkheid en billijkheid kunnen worden genomen.

Preventieve maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid zijn onder andere het weren van dieren door plaatsing van wildrasters, het plaatsen van wildspiegels, het aanleggen van faunapassages (o.a. ecoducten) en het plaatselijk verlagen van de maximumsnelheid. Deze maatregelen zijn praktisch gezien echter niet overal toepasbaar of effectief. Mede gelet op de kosten kunnen rasters en snelheidsbeperkende maatregelen gezien de grote weglengte waar zich problemen voordoen, voor de provincie als geheel (zie ook de overzichtskaart met aanrijdingen hieronder), niet als bevredigende

⁵⁴ Kader Faunabeheerplan 2019-2024, versie 2018-04-16 2018/0226835, Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 24 april 2018 (blz. 20)

⁵⁵ Groot Bruinderink, G.W.T.A., D.R. Lammertsma, P.W. Goedhart, W.G. Buist, R.M.A. Wegman & G.J. Spek *Factoren bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe*, Alterra rapport 2026, 2010

⁵⁶ In de uitspraak van 17 november 2004 (kenmerk 200403676/1) gaf de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State dat de provincie Overijssel in haar ontheffing voor het doden van reeën in het belang van verkeersveiligheid aannemelijk had gemaakt dat een te hoge populatiedruk tot meer migratiebewegingen kan leiden.

En ook in de uitspraak van Rechtbank van 16 februari 2011 (kenmerk Awb 10/988) gaf de rechter aan dat de provincie Overijssel in haar ontheffing voor het doden van reeën in het belang van verkeersveiligheid aannemelijk had gemaakt dat een toename van de reeënpopulatie zal leiden tot meer migratie van reeën en daarmee tevens tot meer aanrijdingen en een afname van de verkeersveiligheid.

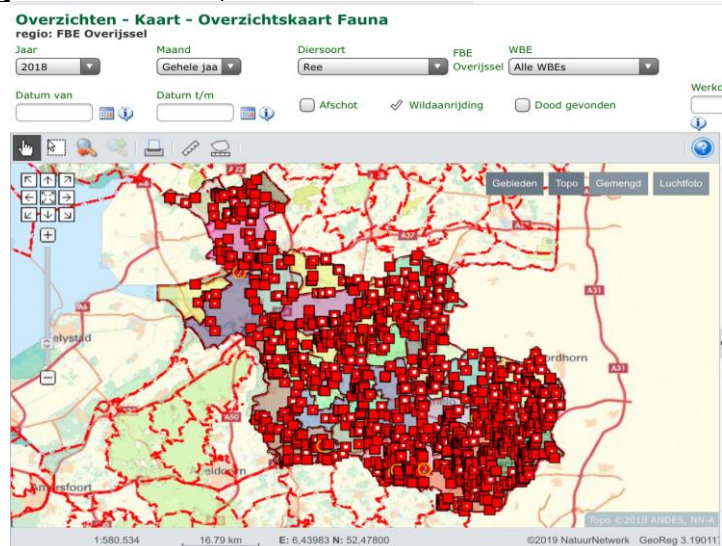
alternatieven worden beschouwd. Bovendien beperkt de plaatsing van rasters de mogelijkheid tot uitwisseling van andere dieren tussen de verschillende kerngebieden in Overijssel. Dit laatste is in strijd met de doelstellingen voor het ecologische Natuurnetwerk Nederland om uitwisseling van deelpopulaties mogelijk te maken. In het verleden heeft de rechter dit punt bevestigd.⁵⁷

De zoektocht naar gemakkelijke en effectieve preventiemiddelen blijkt tot op heden een lastige zo niet een onmogelijke opgave (zie Faunabeheerplan 2019-2024 (blz. 120)). Er zijn grote kennisleemten waar het gaat om effectiviteit van preventieve maatregelen. Tot op heden kon het effect van diverse typen wildspiegels of wildreflectoren niet of slechts beperkt worden vastgesteld.⁵⁸ De provincie Drenthe bijvoorbeeld besloot dan ook in 2018 om hierin niet langer te investeren.⁵⁹

Het effect van het 'draaien aan de knop' verkeersvolume (beperkt openstellen), verkeerssnelheid (instellen maximumsnelheid, drempels), bebording (met knipperlichten) of wildsignaleringsystemen (met infrarood-(IR)detectie, knipperlichten) heeft zich inmiddels bewezen. Op basis van de valwildgegevens zijn in 2011/12 op vier locaties in Overijssel zogenaamde wildwaarschuwingssystemen aangebracht.⁶⁰ Aan een wildwaarschuwingssysteem zit echter een behoorlijke kostenpost. In Overijssel kost een wildwaarschuwingssysteem € 280.000,- plus € 7.000,- per jaar voor beheer en onderhoud.

De werende middelen zijn praktisch gezien niet overal toepasbaar of effectief. Mede gelet op de kosten kunnen rasters gezien de grote weglengte niet als bevredigende alternatieven worden beschouwd.

Zoals op onderstaande figuur uit het Faunaregistratiesysteem duidelijk zichtbaar vinden aanrijdingen met reeën door heel Overijssel in alle WBE's plaats.

Figuur: overzichtskaat uit FRS van alle geregistreerde aanrijdingen met reeën in Overijssel in 2018

Conclusie

Wij achten het aannemelijk dat het treffen van preventieve middelen voldoende uitgenut is, en sommige andere maatregelen niet effectief zijn, en dat maatregelen zoals het plaatsen van afrastering onwenselijk en/of te duur zijn.

⁵⁷ In de uitspraak van Rechtbank van 16 februari 2011 (kenmerk Awb 10/988) gaf de rechter aan dat mede gelet op de omstandigheid dat het faunabeheerplan Overijssel aangeeft dat de verdeling van de reeënpopulatie over de provincie zeer gelijkmatig is, de rechtbank de stelling van verweerder dat preventieve maatregelen praktisch gezien niet overal toepasbaar of effectief zijn, niet onaannemelijk acht. Naar het oordeel van de rechtbank heeft verweerder zich dan ook in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat geen alternatieven aanwezig zijn om een bevredigende oplossing te verkrijgen. Verweerder heeft derhalve de ontheffing tevens in het belang van de openbare veiligheid kunnen verlenen. Dat het faunabeheerplan niet expliciet als maatregel het overzichtelijker maken van de weg en wegbermen noemt, maakt het voorgaande niet anders.

⁵⁸ Door deskundigen wordt, vooral bij drukke wegen, getwijfeld aan de effectiviteit van wildspiegels (Klop, E, 2009 en Leidraad voor het Beheer van Reen, 2007, Vereniging "Het Reewild").

⁵⁹ Groot Bruinderink G., *Invulling Aanvraagformulier ontheffing ree in het kader van artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor de Faunabeheereenheid (FBE) Overijssel*, juni 2019.

⁶⁰ Plaatselijk langs de N337 (Windesheim, zie bijlage 3), de N757 (de Horte), de N346 (Diepenheim) en de N377 zijn rasters met oversteekpunten met een detectie- en waarschuwingssysteem aangelegd.

Nu al deze maatregelen niet of onvoldoende soelaas bieden dan wel redelijkerwijs onuitvoerbaar zijn (praktisch of financieel), komt het getalsmatig beheer van de populatie door afschot ten behoeve van verkeersveiligheid om de hoek kijken. De Faunabeheereenheid Overijssel zet daarbij in op een door knelpunten gestuurd beheer.

Daarbij vindt de verdeling van het toegestane afschot per WBE plaats op basis van ingediende reewildwerk- en beheerplannen. Uitgangspunt van deze plannen is een draagkrachtberekening en een knelpuntenanalyse voor verkeersveiligheid.

B1.4 Toetsing gunstige staat van instandhouding

De Wnb geeft aan dat de activiteit die toegestaan wordt geen afbreuk mag doen aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Het Ree is geen soort die op de Rode Lijst vermeld worden, en wordt daarmee niet aangemerkt als een kwetsbare soort die in haar voortbestaan bedreigd wordt.

De reeëntelling gebeurt in Overijssel sinds 2014 op basis van een gestandaardiseerde telmethode. Deze telmethode gebeurt ieder jaar op dezelfde wijze, veelal door dezelfde tellers. Het daadwerkelijk aantal reeën wordt op deze manier niet geteld, echter omdat de telling elk jaar op dezelfde wijze gebeurt, levert de telling wel een betrouwbare trend op.^{61 62} Gemiddeld worden er ongeveer 10.000 reeën in Overijssel geteld.⁶³

Jaartal	Getelde voorjaarsstand
2014	8993
2015	10125
2016	9819
2017	8424
2018	10754

De populatiegrootte wordt bepaald door de omvang van (aanwas + immigratie) - (sterfte + emigratie). Vooropgesteld dat we niet beschikken over nauwkeurige gegevens stellen we de omvang van de immigratie gelijk aan die van emigratie. Gemiddeld worden in Overijssel de laatste jaren ca. 10.000 reeën geteld, een tamelijk stabiel aantal zoals we hierboven zagen. Dat betekent dat aanwas en verlies met elkaar min of meer in evenwicht zijn. De jaarlijkse aanwas wordt geschat op 35 - 45% van de voorjaarsstand.⁶⁴ Het hierop gebaseerde jaarlijkse afschot bedraagt gemiddeld ca. 35%, het eveneens gemiddeld aantal verkeerslachtoffers ca. 9%. Daar komen nog bij de verliezen als gevolg van stroperij, verdrinking, maaiverliezen etc., ca. 1% in totaal.⁶⁵

Het jaarlijks te schieten aantal reeën in de provincie Overijssel, wordt gelimiteerd door de methodiek van de Reewildbeheerplannen en de Reewildwerkplannen. Om te borgen dat dit op de juiste wijze gebeurt hebben wij voorschrift 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 en 19 opgenomen.

⁶¹ Groot Bruinderink, G.W.T.A., D.R. Lammertsma, P.W. Goedhart, W.G. Buist, R.M.A. Wegman & G.J. Spek, *Factoren bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe*, Alterra rapport 2026, 2010 (blz. 7)

⁶² In de uitspraak van Rechtbank van 16 februari 2011 (kenmerk Awb 10/988) kwam ook deze telmethodiek aan bod. Het betreft dan de methodiek waarbij de tellingen van het aantal reeën al jaren op dezelfde manier plaats vinden, en waarbij de aanname gehanteerd wordt dat de verkregen telgegevens 80 % van de gehele populatie vormen. Volgens ons zijn als gevolg van deze handelwijze tendensen in de ontwikkeling van de populatie reeën zichtbaar. De rechter gaf aan dat onze tellingsmethodiek voor ons doel betrouwbaar is.

⁶³ Faunabeheerplan Overijssel 2014-2019 (blz. 118 e.v.)

⁶⁴ Groot Bruinderink, G.W.T.A. 2019. Faunabeheerplan Ree Drenthe 2019-2023 (in voorbereiding). Rapport *FaunaPartner*.

⁶⁵ Groot Bruinderink, G.W.T.A. 2019. Faunabeheerplan Ree Drenthe 2019-2023 (in voorbereiding). Rapport *FaunaPartner*.

Het aantal geschoten reeën wordt vastgelegd in een registratiesysteem, en de stand van de reeën in Overijssel wordt gemonitord door jaarlijkse voorjaarsstelling.

Conclusie

Gelet op het feit dat deze ontheffing het beleid van Gedeputeerde Staten ten aanzien van populatiebeheer in het belang van verkeersveiligheid bij reeën voortzet, is het aannemelijk dat door het verlenen van deze ontheffing, geen afbreuk gedaan wordt aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

B1.5 Toetsing Faunabeheerplan

Volgens het Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 (blz. 129) is het doel van het beheer om de verkeersveiligheid te optimaliseren. Om dat doel te halen moet voor het gehele werkgebied van de FBE een ontheffing aangevraagd worden ten behoeve van:

- Het populatie reducerend beheer van de reeënpopulatie door middel van afschot in de periode van 1 januari tot 1 oktober.
- In de periode van 1 januari tot 1 april moet beheer plaats vinden van beide geslachtsklassen (geiten, geitkalveren en bokkalveren). Met name beheer van de bokkalveren in deze periode draagt bij aan de reductie van de piek in het aantal aanrijdingen in april en mei.
- In de periode van 1 april tot 1 oktober vindt beheer plaats van de gehele mannelijke klasse. De keuze voor verruiming van de beheerperiode (van 15 september naar 1 oktober) t.o.v. de vorige planperiode is gebaseerd op het beter zichtbaar zijn van de reeën i.v.m. de maisoogst in die periode.
- Het jaarrond voorkomen en bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige reeën, mede gelet op de intrinsieke waarde van het individuele dier. In geval van onnodig lijden van deze dieren moet regulerend opgetreden kunnen worden.

In de maanden april en mei worden de meeste reeën aangereden. Wat vooral opvalt is dat de aanrijdingen met jaarling bokken, smalreeën en bokken sterk toeneemt. Dat is te verklaren doordat de geiten in deze periode de kalveren ter wereld brengen en daarvoor de kalveren van het vorige jaar verjaagd. Daarnaast beginnen bokken in mei hun territorium te markeren en verjagen in de periode daarvoor andere bokken. Ook is er een kleine piek in aanrijdingen in de maanden juli en augustus. Zeer waarschijnlijk heeft dit te maken met de reeën bronst. Deze feiten zijn de reden voor de bovengenoemde opsplitsing van afschot in diersklasse.

Het Faunabeheerplan geeft aan dat beheer op bovengenoemde wijze dient om de verkeersveiligheid te optimaliseren, dat wil zeggen minder aanrijdingen dan 8% van de populatie zoals die blijkt uit de voorjaarsstelling.

De aangevraagde ontheffing kan op basis van het vigerende Faunabeheerplan van Overijssel verleend worden.

B1.6 Toetsing gebruikte middelen en methoden

De Faunabeheereenheid Overijssel heeft een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming artikel 3.17 – onderdeel soorten (verder Wnb) bij ons ingediend. De aanvraag betreft:

- Reegeiten, geitkalveren en bokkalveren te willen schieten met het geweer van 1 januari tot 1 april, voor de duur van het Faunabeheerplan;
- Reebokken en bokkalveren te willen schieten met het geweer van 1 april tot 1 oktober, voor de duur van het Faunabeheerplan;
- Het jaarrond schieten met het geweer van zieke of gebrekkige reeën;
- Het gebruik van het geweer van een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsondergang.

De Wet natuurbescherming geeft in artikel 3.26 lid 2 aan dat het geweer gebruikt mag worden indien het is voor de uitvoering van een handeling waarvoor een ontheffing als bedoeld in artikel 3.10 is verleend.

Uit het Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 (blz. 121) blijkt dat het aantal aanrijdingen met reeën in Overijssel tussen 2014 en 2018 gemiddeld 866 reeën waren. De trend in het aantal aanrijdingen lijkt licht toe te nemen. Dit ondanks het feit dat het aantal getelde reeën in Overijssel ongeveer gelijk blijft (rond de 10.000), en er de afgelopen beheerperiode een verkeersknelpunt gerichte reeënbeheer gevoerd is. Het Faunabeheerplan maakt aannemelijk dat deze licht trendstijging mede veroorzaakt wordt door twee factoren:

Ten eerste is de registratie van verkeersaanrijdingen verbeterd. Er zijn verschillende verbeterpunten geweest. In 2014 werd naast het 'BOA-registratiesysteem' (BRS) ook het 'Faunaregistratie Systeem' (FRS) ingevoerd. Hierdoor werd bij de schadebestrijders meer de aandacht gevestigd op de registratie in het algemeen. In 2017/2018 zijn afspraken met de meldkamers van de politie in de provincie Overijssel aangescherpt, wat tot een betere (hogere) registratie en validatie van wildaanrijdingen heeft geleid. Tot slot werd vanaf 2017 door de provincie aan de valwildvrijwilligers een vergoeding per geregistreerde melding verstrekt.

Ten tweede is vanaf 2014 in Overijssel de verkeersdrukte aanzienlijk toegenomen (zie bijlage 10 – Rapport Toename Verkeersdrukte, van het Faunabeheerplan).

Gemiddeld worden in Overijssel de laatste jaren ca. 10.000 reeën geteld, een tamelijk stabiel aantal. Dat betekent dat aanwas en verlies met elkaar min of meer in evenwicht zijn. De jaarlijkse aanwas wordt geschat op 35 - 45% van de voorjaarsstand. Het hierop gebaseerde jaarlijkse afschot bedraagt gemiddeld ca. 35%, het eveneens gemiddeld aantal verkeersslachtoffers ca. 9%. Daar komen nog bij de verliezen als gevolg van stroperij, verdrinking, maaiverliezen etc., ca. 1% in totaal.⁶⁶

Op deze wijze kan een tamelijk stabiele situatie ontstaan, waarbij sterfte als gevolg van planmatig beheer (bestandsregulering door afschot) de grootste aantal limiterende rol speelt. De bestaande onderzoeksgegevens laten zien dat dit een dempend effect heeft op het aantal verkeersslachtoffers.⁶⁷

In artikel 3.26 lid 2 onder a Wnb in samenwerking met artikel 3.26 lid 3 staat dat Gedeputeerde Staten een ontheffing kunnen verlenen van de regels uit het Besluit natuurbescherming 3.16 lid 1 onder a. Het betreft dan ontheffing van het gebruik van het geweer voor zonsopkomst en na zonsondergang.

De conclusie is dat Gedeputeerde Staten een ontheffing kunnen verlenen voor het gebruik van het geweer ook in de nachtelijke uren vanwege schadebeheer in het belang van de verkeersveiligheid.

De reeëndeskundige Groot Bruinderink geeft aan dat de meeste aanrijdingen met reeën in de 'randen' van de nacht gebeuren vanwege de activiteit van de dieren. Daarom is het noodzakelijk dat het geweer ook een uur voor zonsopkomst en een uur na zonsondergang gebruikt kan worden. Om bovenstaande te borgen hebben wij voorschrift 9, 14 en 15 opgenomen.⁶⁸

B1.7 Toetsing aan wettelijk belang

De ontheffing wordt aangevraagd vanwege twee in het geding zijnde belangen:

1. in het belang van de openbare veiligheid, waaronder begrepen de verkeersveiligheid;⁶⁹
2. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.⁷⁰

⁶⁶ Groot Bruinderink, G.W.T.A. 2019. Faunabeheerplan Ree Drenthe 2019-2023 (in voorbereiding). Rapport *FaunaPartner*.

⁶⁷ Groot Bruinderink, G.W.T.A., D.R. Lammertsma, P.W. Goedhart, W.G. Buist, R.M.A. Wegman & G.J. Spek 2010. Factoren bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe. Alterra rapport 2026.

⁶⁸ Groot Bruinderink G., *Invulling Aanvraagformulier ontheffing ree in het kader van artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor de Faunabeheereenheid (FBE) Overijssel*, juni 2019.

⁶⁹ Art. 3.17 eerste lid onder c1. in samenwerking met art. 3.17 eerste lid onder b3.

⁷⁰ Art. 3.17 eerste lid onder c3.

Ad. 1. Dat onder 'openbare veiligheid' ook 'verkeersveiligheid' verstaan wordt, blijkt uit de uitspraak van 17 april 2014 van de Rechtbank Noord-Nederland (AWB 13/447), waarin aangegeven wordt hoe de rechter het belang "reeënpopulatiebeheer in relatie tot de verkeersveiligheid" weegt. Volgens de rechtbank moet, om een ontheffing te kunnen verlenen, *aannemelijk gemaakt worden dat er een relatie is tussen de omvang van de reeënpopulatie en de mate van verkeersveiligheid, en dat het belang van de verkeersveiligheid is gediend met het verlenen van de ontheffing.*

De provincie Overijssel geeft in haar beleidskader 'Kader Faunabeheerplan 2019-2024'⁷¹ aan dat aanrijdingen moeten worden voorkomen om de verkeersveiligheid te borgen. Daarbij wordt een resultaat beoogd van maximaal 8% aanrijdingen van de populatie die blijkt uit de voorjaarsstelling.

Uit de onderbouwing bij de aanvraag blijkt dat de verkeersveiligheid in heel Overijssel in het geding is, en blijkt ook dat het doden van reeën met behulp van verkeersknelpuntgerichte reeënbeheer ten behoeve van het vergroten van de verkeersveiligheid is.

Ad. 2. In geval van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren moet regulerend opgetreden kunnen worden, mede gelet op de intrinsieke waarde van het individuele dier. Het uit hun lijden verlossen van in het wild levende reeën voldoet aan het wettelijk belang: de voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

B1.8 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor het ree kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort wordt niet aangetast.

B1.9 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb⁷². De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving. Ook dient eenieder bij het gebruik van middelen voor het doden van dieren te voorkomen dat het dier onnodig lijdt⁷³.

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing voor de volgende handelingen te verlenen:

- Reegeiten, geitkalveren en bokkalveren schieten met het geweer van 1 januari tot 1 april, voor de duur van het Faunabeheerplan;
- Reebokken en bokkalveren schieten met het geweer van 1 april tot 1 oktober, voor de duur van het Faunabeheerplan;
- Het jaarrond schieten van zieke of gebrekkige reeën;
- Het gebruik van het geweer van een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsondergang.

Aan de ontheffing zijn voorschriften verbonden.

⁷¹ Kader Faunabeheerplan 2019-2024, versie 2018-04-16 2018/0226835, Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 24 april 2018 (blz. 20)

⁷² Art. 1.11, eerste en tweede lid

⁷³ Art. 3.24, eerste lid